НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Фінансово-економічний факультет

Кафедра менеджменту та маркетингу

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему

«УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА-СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Студентка IV курсу
групи М- 22.07 **_____ Черв`ятюк Анна Сергіївна**
(підпис)
Науковий керівник **_____к.е.н., доцент Шуляр Н.М.**
(підпис)

Робота допущена до захисту:

Завідувач кафедри **_____д.е.н., професор Л.В. Лазоренко**
(підпис)

Київ 2026

Метадані

ДОКУМЕНТ

Заголовок

КРБ_Червятюк

Автор	Науковий керівник / Експерт	ІД документу
---	**Шуляр Н.М.**	**334378572**

ОРГАНІЗАЦІЯ

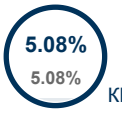
Назва організації	підрозділ
National Academy of Statistics, Accounting and Audit	**National Academy of Statistics, Accounting and Audit**

ЗВІТ

Дата звіту	Дата редагування
2026-06-20	---

Обсяг знайдених подібностей

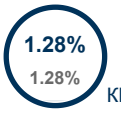
Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

16227

Кількість слів

КЦ

146182

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	ß	1
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	·	0
Білі знаки	ß	0
Парафрази (SmartMarks)	a	54

Джерела

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз	Колір тексту

#	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://knowledge.allbest.ru/management/2c0a65625b3ad78a4d53b89521306d26_0.html	30 0 (0.18 %)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ

Освітній ступінь - ***бакалавр***
Галузь знань - ***07 «Управління і адміністрування»***
Спеціальність – ***073 «Менеджмент»***
Освітньо-професійна програма – ***«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»***

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри менеджменту,
маркетингу та публічного управління
_____д.е.н., проф. Л.В. Лазоренко
"____" _____2025 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА
Черв`ятюк Анна Сергіївна

1. Тема роботи: «УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА – СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Керівник роботи: к.е.н., доцент Пархоменко В.В.

затверджені наказом НАСОА від 10 грудня 2025 року № 431
2. Строк подання студентом роботи: 20 травня 2026 року

3. Вихідні дані до роботи: наукові дослідження українських та зарубіжних вчених висвітлені в фахових журналах, підручниках та монографіях, присвячені проблемам управління інвестиційною діяльністю підприємства-суб'єкта ЗЕД.

4. Зміст інформаційно-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): дослідити економічну сутність інвестиційної діяльності підприємства та її роль у забезпеченні розвитку суб'єктів господарювання; визначити основні фактори формування інвестиційної привабливості підприємства; узагальнити методичні підходи до оцінювання інвестиційної діяльності підприємства; надати загальну характеристику та провести аналіз фінансово-економічного стану підприємства як основи формування його інвестиційної діяльностіі; оцінити її рівень; виявити проблеми та резерви підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства; розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства; здійснити оцінку ефективності запропонованих заходів.

5. Перелік графічного матеріалу має бути достатнім для досягнення мети кваліфікаційної роботи бакалавра.

6. Дата видачі завдання _____

Керівник _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи
1	Визначення мети і завдань кваліфікаційної роботи бакалавра	**17.02.2026-20.02.2026**
2	Оформлення плану кваліфікаційної роботи бакалавра	**21.02.2026-28.02.2026**
3	Підготовка першого розділу кваліфікаційної роботи бакалавра	**01.03.2026-25.03.2026**
4	Підготовка другого розділу кваліфікаційної роботи бакалавра	**26.03.2026-15.04.2026**
5	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи бакалавра	**16.04.2026-06.05.2026**
6	Оформлення вступу і висновків	**07.05.2026-14.05.2026**
7	Проведення попереднього захисту кваліфікаційної роботи бакалавра	**15.05.2026-19.05.2026**
8	Подання кваліфікаційної роботи бакалавра на кафедру для перевірки тексту на рівень оригінальності та отримання зовнішньої рецензії	**20.05.2026**
9	Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра	**20.05.2026-01.06.2026**
1	- оформлення доповіді захисту кваліфікаційної роботи бакалавра	
1	- оформлення роздаткового матеріалу до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра	
1	Захист кваліфікаційної роботи бакалавра	**08.06.2026-12.06.2026**

Студентка_____ Черв’ятюк Анна

ЗМІСТ

ВСТУП 3
РОЗДІЛ 1 6
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА – СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ . 6
1.1. Сутність та економічний зміст інвестиційної діяльності підприємства 6
1.2. Особливості управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності 13
1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства 18
РОЗДІЛ 2 27
АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АТ «ФАРМАК» 27
2.1. Загальна характеристика АТ «Фармак» та особливості його зовнішньоекономічної діяльності 27
2.2. Аналіз інвестиційної діяльності АТ «Фармак» 48
2.3. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності АТ «Фармак» 57
РОЗДІЛ 3 61
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АТ «ФАРМАК» 61
3.1. Напрями удосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» 61
3.2. Удосконалення системи оцінювання та відбору інвестиційних проєктів АТ «Фармак» 71
3.3. Оцінка очікуваних результатів впровадження запропонованих заходів 75
ВИСНОВКИ 79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 81

ВСТУП

В умовах глобалізації світової економіки, посилення міжнародної конкуренції та швидких технологічних змін інвестиційна діяльність виступає одним із ключових чинників забезпечення стійкого розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємств. Для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності ефективне управління інвестиціями набуває особливого значення, оскільки дозволяє забезпечувати модернізацію виробництва, впровадження інновацій, розширення присутності на міжнародних ринках, підвищення якості продукції та зміцнення ринкових позицій. У сучасних умовах інвестиційна діяльність є важливою складовою стратегічного розвитку підприємства, що визначає його можливості щодо адаптації до змін зовнішнього середовища та формування довгострокових конкурентних переваг.

Для українських підприємств питання управління інвестиційною діяльністю набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану, економічної нестабільності, обмеженості фінансових ресурсів та необхідності відновлення економіки. Водночас інтеграція України до європейського економічного простору відкриває нові можливості для залучення інвестицій, реалізації міжнародних проєктів та розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. За таких умов підвищуються вимоги до ефективності управління інвестиційними процесами, оцінювання інвестиційних ризиків та використання сучасних цифрових інструментів підтримки управлінських рішень.

Теоретичні та практичні аспекти інвестиційної діяльності підприємств досліджувалися у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема І. Бланка, Т. Майорової, А. Пересади, В. Федоренка, Л. Коваленко, А. Поддєрьогіна, О. Боковець, В. Мороза, Н. Кривокульської, І. Вонса, Н. Котвицької, О. Назарова та інших. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, питання вдосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності потребують подальшого вивчення з урахуванням сучасних викликів, пов'язаних із

цифровізацією економіки, впровадженням інноваційних технологій, посиленням вимог до сталого розвитку та необхідністю підвищення ефективності інвестиційних рішень.

Актуальність зазначених питань зумовила вибір теми кваліфікаційної роботи та визначила її мету й завдання.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів управління інвестиційною діяльністю підприємства – суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності та розроблення рекомендацій щодо підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак».

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- дослідити сутність та економічний зміст інвестиційної діяльності підприємства;
- розглянути особливості управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- узагальнити методичні підходи до оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства;
- надати загальну характеристику АТ «Фармак» та проаналізувати результати його господарської діяльності;
- провести аналіз інвестиційної діяльності АТ «Фармак»;
- здійснити оцінку ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства;
- обґрунтувати напрями вдосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак»;
- розробити заходи щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства;
- оцінити очікувані результати реалізації запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є процес управління інвестиційною діяльністю підприємства – суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак».

У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема методи аналізу і синтезу, узагальнення, порівняння, системного підходу, економічного аналізу, графічний метод, метод коефіцієнтного аналізу, а також табличний метод для представлення результатів дослідження.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань інвестиційного менеджменту, статистичні матеріали Державної служби статистики України, аналітичні матеріали міжнародних організацій OECD, UNCTAD та Світового банку, фінансова звітність, звіт про управління, звіт зі сталого розвитку та інші офіційні матеріали АТ «Фармак».

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні рекомендацій щодо вдосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак», які можуть бути використані для підвищення ефективності інвестиційних процесів, зміцнення конкурентних позицій підприємства та забезпечення його сталого розвитку в умовах міжнародної економічної взаємодії.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі досліджено теоретичні основи управління інвестиційною діяльністю підприємства. У другому розділі проведено аналіз управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак». У третьому розділі розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства та оцінено очікувані результати їх реалізації. Робота містить 18 рисунків, 18 таблиць. Список використаних джерел налічує 78 найменувань

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА – СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність та економічний зміст інвестиційної діяльності підприємства

У сучасних умовах господарювання інвестиційна діяльність є одним із найважливіших чинників забезпечення розвитку підприємства. Вона створює передумови для оновлення виробничих потужностей, впровадження нових технологій, підвищення якості продукції та зміцнення конкурентних позицій на внутрішньому й зовнішньому ринках. Для підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, інвестиції мають особливе значення, оскільки дозволяють адаптуватися до змін міжнародного бізнес-середовища, розширювати експортні можливості та забезпечувати довгострокове економічне зростання.

В умовах посилення глобальної конкуренції та технологічних трансформацій інвестиції розглядаються не лише як джерело фінансування розвитку, а й як стратегічний інструмент підвищення ефективності діяльності підприємства. Саме завдяки інвестиціям забезпечується модернізація виробництва, впровадження інновацій, розвиток людського капіталу та формування стійких конкурентних переваг.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті чого створюється прибуток або досягається соціальний ефект [26].

У науковій літературі інвестиції традиційно розглядаються як вкладення капіталу в різні об'єкти господарської діяльності з метою отримання майбутніх економічних вигід. При цьому поняття «інвестиційна діяльність» є значно ширшим, оскільки охоплює не лише процес вкладення ресурсів, а й формування

інвестиційної політики, вибір напрямів інвестування, реалізацію інвестиційних проєктів, контроль результатів та оцінювання ефективності прийнятих рішень. Різні аспекти сутності інвестиційної діяльності розкрито у працях І. Бланка, Т. Майорової, А. Пересади, І. Кривов'язюка, М. Крижанівської та А. Степанової [8; 35; 37; 42; 52].

Таблиця 1.1

Підходи до визначення сутності інвестиційної діяльності підприємства

Автор	**Визначення**	**Основний акцент**
І. Бланк	Сукупність практичних дій щодо вкладення капіталу з метою забезпечення його приросту в майбутньому	Приріст вартості капіталу
Т. Майорова	Процес формування та реалізації інвестиційних рішень щодо вкладення ресурсів у різні об'єкти господарювання	Інвестиційні рішення
А. Пересада	Комплекс заходів із залучення та використання інвестиційних ресурсів для досягнення стратегічних цілей підприємства	Стратегічний розвиток
І. Кривов'язюк	Сукупність процесів інвестування, управління інвестиційними ресурсами та оцінювання результатів інвестицій	Управління інвестиційним процесом
М. Крижанівська, А. Степанова	Система економічних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом та використанням інвестиційних ресурсів підприємства	Системний підхід

Джерело: складено за [10; 35; 37; 42; 52].

Аналіз наукових підходів свідчить, що більшість дослідників розглядають інвестиційну діяльність як безперервний процес управління ресурсами, спрямований на досягнення стратегічних цілей підприємства. Незважаючи на відмінності у формулюваннях, автори одностайні щодо того, що інвестиційна діяльність охоплює формування інвестиційних ресурсів, вибір об'єктів інвестування, реалізацію інвестиційних проєктів та оцінювання їх результативності. Водночас сучасні підходи все більше акцентують увагу на необхідності врахування ризиків, цифровізації управлінських процесів та

забезпечення принципів сталого розвитку. Такого підходу дотримуються, зокрема, Н. Кондратенко та О. Трагнюк, а також М. Крижанівська й А. Степанова [30; 37].

Економічний зміст інвестиційної діяльності розкривається через сукупність функцій, які вона виконує в системі управління підприємством. У науковій літературі традиційно виділяють відтворювальну, інноваційну, структурну, соціальну та стимулюючу функції інвестиційної діяльності, що відображено у працях О. Боковець, В. Мороза та Т. Майорової [10; 42].

Відтворювальна функція забезпечує оновлення та розширення основних засобів підприємства, створює умови для підтримання виробничого потенціалу на належному рівні. Саме інвестиції виступають основним джерелом модернізації обладнання, впровадження нових технологій та підвищення продуктивності праці.

Інноваційна функція полягає у створенні передумов для розроблення та впровадження нових продуктів, технологій і методів управління. В умовах цифрової трансформації економіки значення цієї функції постійно зростає, оскільки конкурентоспроможність підприємств значною мірою залежить від їх здатності генерувати та впроваджувати інновації. Як зазначають О. С. Прокопишин, Л. Б. Гнатишин та О. І. Малецька, цифрові технології стають важливим чинником забезпечення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та зміцнення їх економічної безпеки [57].

Структурна функція сприяє оптимізації виробничої та організаційної структури підприємства шляхом перерозподілу ресурсів між окремими напрямами діяльності. Реалізація інвестиційних проєктів дозволяє підприємствам концентрувати ресурси на найбільш перспективних напрямах розвитку та відмовлятися від малоефективних видів діяльності.

Соціальна функція проявляється через створення нових робочих місць, підвищення рівня зайнятості населення, розвиток професійних компетенцій працівників та покращення умов праці. У сучасних умовах все більшого

значення набувають інвестиції, орієнтовані на забезпечення принципів сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності [24; 65].

Стимулююча функція пов'язана з активізацією економічної діяльності підприємства, підвищенням ефективності використання ресурсів та зростанням фінансових результатів. Ефективна інвестиційна діяльність сприяє підвищенню рентабельності бізнесу, зміцненню фінансової стійкості та зростанню ринкової вартості підприємства. На важливості стратегічного підходу до управління інвестиційною діяльністю наголошують Н. М. Котвицька та О. В. Назаров [32].

Важливе значення для дослідження інвестиційної діяльності має класифікація інвестицій, яка дозволяє систематизувати різні форми вкладення капіталу залежно від мети, об'єкта, джерел фінансування та інших ознак. Такий поділ сприяє більш ефективному плануванню інвестиційних процесів та обґрунтуванню управлінських рішень.

Найбільш поширеним є поділ інвестицій на реальні та фінансові. Реальні інвестиції передбачають вкладення коштів у матеріальні та нематеріальні активи підприємства, зокрема основні засоби, виробниче обладнання, технології, програмне забезпечення, патенти та інші об'єкти, що забезпечують розвиток господарської діяльності. Саме реальні інвестиції формують основу виробничого потенціалу підприємства та сприяють підвищенню його конкурентоспроможності. Фінансові інвестиції, своєю чергою, пов'язані з придбанням цінних паперів, корпоративних прав, часток у статутному капіталі інших суб'єктів господарювання та інших фінансових інструментів з метою отримання доходу або встановлення контролю над об'єктом інвестування [42].

За джерелами формування інвестиційних ресурсів інвестиції поділяються на власні, залучені та позикові. Власні джерела включають нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування та інші внутрішні фінансові ресурси підприємства. До залучених належать внески інвесторів, емісія акцій та інші форми участі сторонніх осіб у фінансуванні діяльності підприємства. Позикові ресурси представлені банківськими кредитами, облігаційними позиками, фінансовим лізингом та іншими інструментами боргового фінансування [8; 42].

Крім того, залежно від тривалості реалізації виділяють короткострокові та довгострокові інвестиції. За формою власності інвестиції можуть бути державними, приватними, колективними та іноземними. Для підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності особливого значення набувають іноземні інвестиції, які сприяють залученню додаткових фінансових ресурсів, сучасних технологій, управлінського досвіду та розширенню міжнародного співробітництва.

У сучасних умовах особливого значення набуває управління інвестиційною діяльністю як складова загальної системи менеджменту підприємства. Воно охоплює планування інвестиційних потреб, формування інвестиційної стратегії, оцінювання ефективності інвестиційних проєктів, управління ризиками та контроль реалізації інвестиційних рішень. На думку Н. М. Котвицької та О. В. Назарова, сучасні тенденції розвитку інвестиційного менеджменту пов'язані з цифровізацією бізнес-процесів, впровадженням аналітичних систем підтримки прийняття рішень та посиленням ролі принципів сталого розвитку в інвестиційній політиці підприємств [32].

Поширення цифрових технологій суттєво трансформує механізми управління інвестиційною діяльністю. Використання інструментів Big Data, штучного інтелекту, прогнозної аналітики та автоматизованих систем управління дозволяє підприємствам підвищувати якість інвестиційних рішень, оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища та знижувати рівень інвестиційних ризиків. Як зазначає В. Пархоменко, цифрові інструменти ризик-менеджменту на основі Big Data та штучного інтелекту забезпечують більш точну оцінку ризиків і підвищують обґрунтованість управлінських рішень в умовах високої невизначеності зовнішнього середовища [46].

Крім того, сучасні цифрові рішення забезпечують підвищення прозорості бізнес-процесів, скорочення трансакційних витрат і покращення взаємодії з міжнародними партнерами. Дослідження Б. Кишакевича та О. Савки свідчить, що використання цифрових інструментів, систем електронного документообігу, платформ управління ресурсами та аналітичних сервісів сприяє зміцненню

інвестиційного потенціалу підприємств і підвищенню їх стійкості до кризових явищ [27].

Окремої уваги заслуговує впровадження принципів сталого розвитку в систему управління інвестиційною діяльністю. У сучасній практиці дедалі більшого значення набувають екологічні, соціальні та управлінські критерії (ESG), які враховуються під час прийняття інвестиційних рішень. Це обумовлено прагненням підприємств забезпечити не лише економічну ефективність, а й довгострокову стійкість розвитку, зниження екологічних ризиків та підвищення соціальної відповідальності бізнесу. Для підприємств, що здійснюють активну зовнішньоекономічну діяльність, відповідність ESG-критеріям дедалі частіше стає важливим чинником залучення інвестиційних ресурсів та розвитку довгострокового партнерства з міжнародними інвесторами [65; 69].

Таким чином, інвестиційна діяльність є складною системою економічних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом та використанням інвестиційних ресурсів для досягнення стратегічних цілей підприємства. Її ефективність визначає можливості підприємства щодо модернізації виробництва, впровадження інновацій, зміцнення конкурентних позицій та забезпечення сталого розвитку. Сучасні тенденції розвитку інвестиційної діяльності свідчать про зростання ролі цифрових технологій, інноваційного менеджменту та ESG-підходів, які стають важливими чинниками підвищення ефективності управління інвестиційними процесами.

Для узагальнення основних елементів інвестиційної діяльності підприємства доцільно виокремити її ключові складові, які формують єдину систему управління інвестиційними процесами. Взаємозв'язок між цілями інвестування, інвестиційними ресурсами, об'єктами вкладення капіталу, методами управління та очікуваними результатами визначає ефективність інвестиційної діяльності та її внесок у забезпечення стратегічного розвитку підприємства (рис. 1.1).

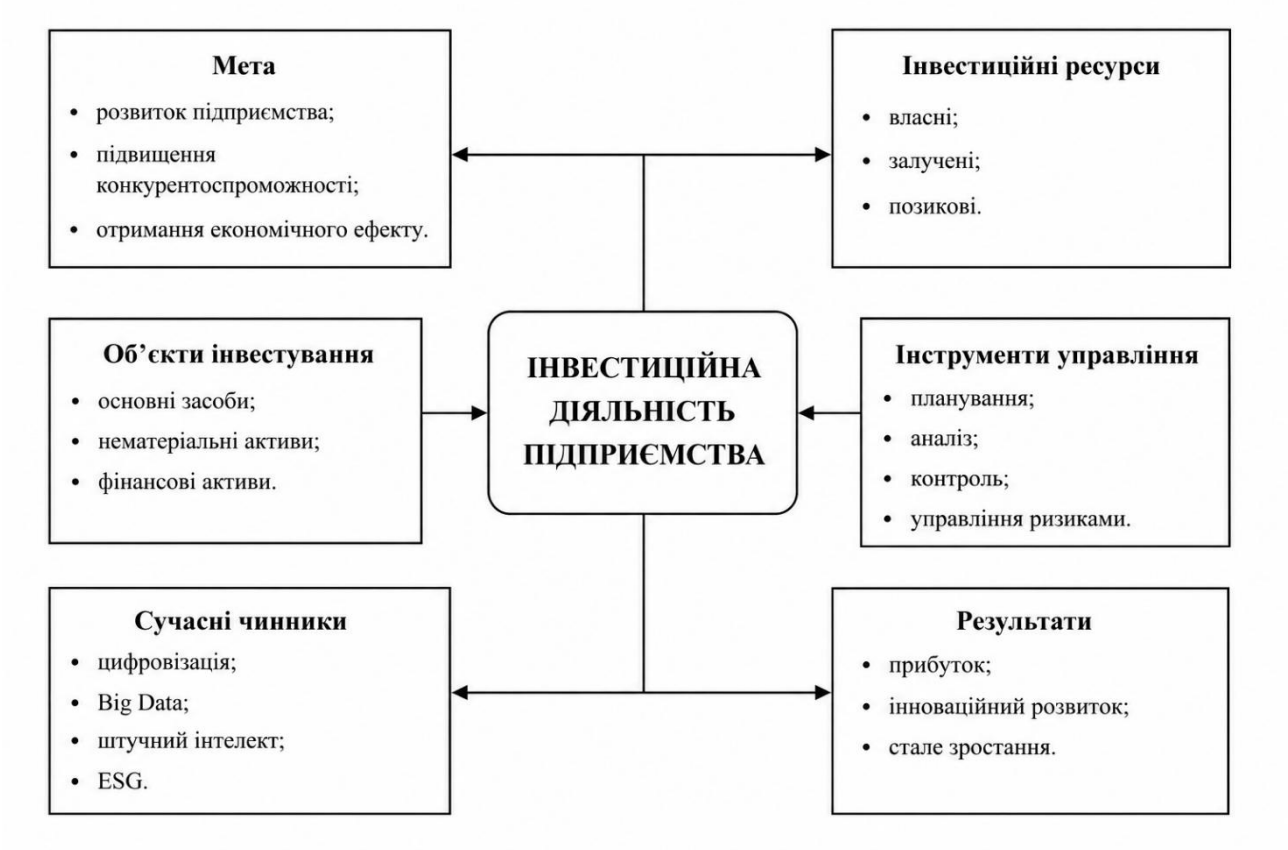

Рис. 1.1. Складові інвестиційної діяльності підприємства

Джерело: складено автором на основі [8; 10; 30; 32; 37; 42; 46].

Інвестиційна діяльність підприємства являє собою комплексну систему взаємопов'язаних процесів, спрямованих на забезпечення його стратегічного розвитку. Ефективність інвестиційної діяльності залежить не лише від обсягів залучених ресурсів, а й від якості управлінських рішень, правильності вибору об'єктів інвестування та здатності підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

У сучасних умовах важливого значення набуває інтеграція цифрових технологій та принципів сталого розвитку в систему управління інвестиційною діяльністю. Це сприяє підвищенню ефективності використання інвестиційних ресурсів, зниженню рівня ризику та забезпеченню довгострокової конкурентоспроможності підприємства. Для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності зазначені чинники є особливо важливими, оскільки вони визначають

можливості залучення інвестицій, виходу на нові ринки та формування стійких конкурентних переваг.

Проведене дослідження сутності та економічного змісту інвестиційної діяльності створює теоретичне підґрунтя для подальшого розгляду особливостей управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Саме ці аспекти є предметом дослідження наступного підрозділу.

1.2. Особливості управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

У сучасних умовах розвитку світової економіки інвестиційна діяльність підприємств дедалі більше залежить від процесів глобалізації, міжнародної економічної інтеграції та посилення конкуренції на світових ринках. Особливо це стосується підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, які функціонують у більш складному та динамічному середовищі порівняно з підприємствами, орієнтованими виключно на внутрішній ринок. У зв'язку з цим управління інвестиційною діяльністю таких підприємств має низку специфічних особливостей, пов'язаних із необхідністю врахування міжнародних економічних процесів, валютних коливань, змін регуляторного середовища, геополітичних ризиків та вимог міжнародних партнерів.

Підприємства – суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності здійснюють експортно-імпортні операції, співпрацюють з іноземними контрагентами, залучають міжнародні інвестиції та функціонують в умовах конкуренції не лише на національному, а й на міжнародному рівнях. За таких умов інвестиційна діяльність стає важливим інструментом забезпечення конкурентоспроможності, модернізації виробництва, розширення присутності на зовнішніх ринках та адаптації до змін міжнародного середовища.

На відміну від підприємств, орієнтованих переважно на внутрішній ринок, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності повинні враховувати значно ширший спектр чинників під час прийняття інвестиційних рішень. До них належать

тенденції розвитку світових ринків, міжнародні стандарти якості продукції, зміни торговельної політики окремих держав, валютні ризики, митне регулювання, логістичні обмеження та особливості міжнародного фінансування. Саме тому система управління інвестиційною діяльністю таких підприємств повинна бути більш гнучкою та орієнтованою на оперативне реагування на зміни зовнішнього середовища.

Важливою особливістю управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів ЗЕД є необхідність узгодження інвестиційних рішень із загальною стратегією міжнародного розвитку підприємства. Інвестиційні проєкти повинні сприяти зміцненню конкурентних позицій на зовнішніх ринках, розширенню експортного потенціалу, підвищенню технологічного рівня виробництва та забезпеченню відповідності міжнародним вимогам щодо якості продукції та ведення бізнесу. У сучасних умовах інвестиційна діяльність дедалі більше розглядається як складова стратегічного управління підприємством, що забезпечує реалізацію його довгострокових цілей [14].

Однією з ключових особливостей інвестиційної діяльності підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності є підвищений рівень ризику. Реалізація інвестиційних проєктів у міжнародному середовищі супроводжується впливом значної кількості факторів невизначеності, які можуть негативно впливати на досягнення запланованих результатів. До найбільш поширених належать валютні, політичні, країнові, фінансові, логістичні та правові ризики.

Валютний ризик виникає внаслідок коливань обмінних курсів валют і може впливати як на вартість інвестиційних ресурсів, так і на майбутні доходи від реалізації інвестиційних проєктів. Політичні ризики пов'язані зі змінами державної політики, регуляторного середовища, санкційними обмеженнями або іншими політичними чинниками, які здатні впливати на умови здійснення міжнародної економічної діяльності. Водночас логістичні ризики обумовлені порушенням міжнародних ланцюгів постачання, зростанням транспортних витрат або зміною маршрутів перевезення продукції.

У сучасних умовах особливого значення набуває ризик-орієнтований підхід до управління інвестиційною діяльністю. Ефективність інвестиційних рішень значною мірою залежить від здатності підприємства своєчасно ідентифікувати потенційні загрози, оцінювати їх можливі наслідки та розробляти заходи щодо мінімізації негативного впливу. У дослідженнях останніх років наголошується на необхідності інтеграції систем управління ризиками до загальної системи інвестиційного менеджменту підприємства [44; 58].

Ускладнення міжнародного бізнес-середовища сприяє активному впровадженню цифрових технологій в управління інвестиційною діяльністю. Використання сучасних інформаційно-аналітичних систем дозволяє підприємствам підвищувати якість обробки інформації, здійснювати моніторинг реалізації інвестиційних проєктів та оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Завдяки цифровізації суттєво розширюються можливості щодо аналізу великих обсягів даних, прогнозування результатів інвестиційних рішень та оцінювання ризиків.

Особливого значення набувають технології Big Data та штучного інтелекту, які забезпечують автоматизовану обробку інформації та підтримку процесу прийняття управлінських рішень. Їх використання дозволяє підвищити точність прогнозування ефективності інвестиційних проєктів, своєчасно виявляти ризики та формувати обґрунтовані сценарії розвитку подій [46].

Крім того, цифровізація сприяє підвищенню прозорості інвестиційних процесів, скороченню трансакційних витрат та покращенню взаємодії між учасниками інвестиційної діяльності. За результатами сучасних досліджень цифрові технології дедалі частіше розглядаються як один із ключових інструментів підвищення інвестиційного потенціалу підприємств та зміцнення їх конкурентних позицій на міжнародних ринках [27; 57].

Ще однією важливою тенденцією розвитку управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів ЗЕД є посилення ролі принципів сталого розвитку. У міжнародній практиці інвестиційні рішення все частіше приймаються з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських критеріїв

(ESG). Для багатьох міжнародних інвесторів відповідність ESG-принципам уже стала одним із важливих критеріїв оцінювання потенційних об'єктів інвестування.

Врахування ESG-критеріїв сприяє не лише підвищенню інвестиційної привабливості підприємства, а й забезпечує його довгострокову стійкість, покращує репутацію та створює додаткові можливості для залучення міжнародного фінансування. Як свідчать результати багатьох емпіричних досліджень, інтеграція принципів сталого розвитку позитивно впливає на фінансові результати діяльності підприємств та сприяє зростанню їх ринкової вартості [24; 65].

Сучасне стратегічне управління інвестиційною діяльністю формується під впливом цифровізації інвестиційних процесів, інтеграції ESG-критеріїв, розвитку інвестицій у стійкі технології та розширення міжнародного інвестиційного співробітництва. У зв'язку з цим система управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності повинна забезпечувати комплексне врахування економічних, технологічних, соціальних та екологічних факторів, що впливають на результати реалізації інвестиційних проєктів [32].

Проведений аналіз свідчить, що управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності здійснюється під впливом більшоїкількості факторів порівняно з підприємствами, орієнтованими виключно на внутрішній ринок. Особливості міжнародного середовища, підвищений рівень ризику, цифровізація бізнес-процесів та зростання ролі принципів сталого розвитку формують специфічні вимоги до системи інвестиційного менеджменту таких підприємств. Для узагальнення зазначених особливостей доцільно виділити ключові чинники, що визначають специфіку управління інвестиційною діяльністю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (рис. 1.2).

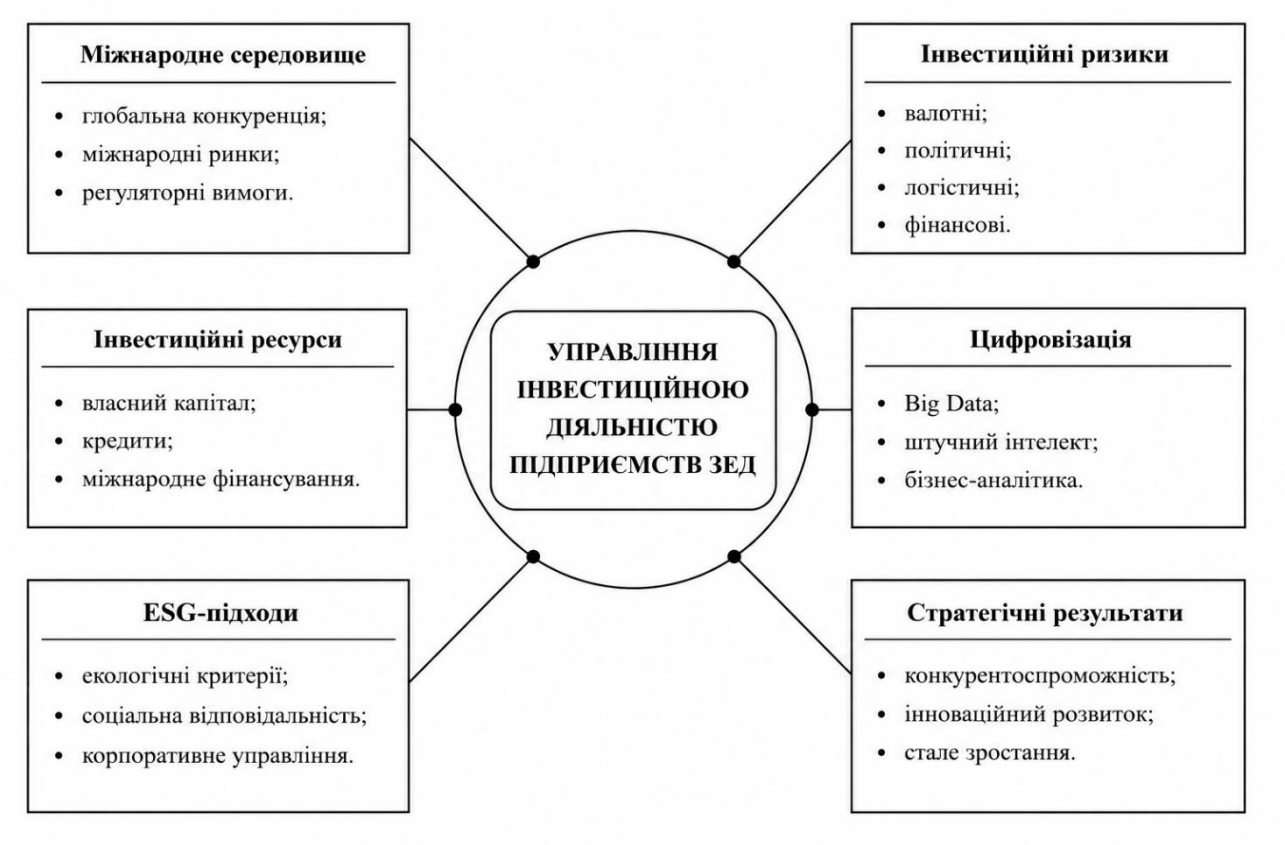

Рис. 1.2. Особливості управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Джерело: складено автором на основі [14; 27; 32; 46; 57; 65].

Як видно з рис. 1.2, ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності потребує комплексного врахування як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. На відміну від підприємств, що працюють переважно на внутрішньому ринку, суб'єкти ЗЕД здійснюють інвестиційну діяльність в умовах підвищеної невизначеності та більш складного конкурентного середовища.

Особливого значення набуває здатність підприємства поєднувати традиційні підходи до інвестиційного менеджменту із сучасними цифровими технологіями, інструментами управління ризиками та принципами сталого розвитку. Такий підхід сприяє підвищенню ефективності інвестиційних рішень, зміцненню конкурентних позицій підприємства та створенню передумов для довгострокового розвитку на міжнародних ринках.

Таким чином, специфіка управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності визначається необхідністю врахування міжнародних економічних процесів, ризиків глобального середовища, цифрової трансформації та сучасних вимог до сталого розвитку бізнесу. Це обумовлює потребу в застосуванні комплексного та стратегічно орієнтованого підходу до управління інвестиційними процесами.

1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства

Ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємства передбачає не лише обґрунтований вибір напрямів інвестування та формування інвестиційної стратегії, а й постійне оцінювання результативності прийнятих рішень. Саме оцінювання ефективності дозволяє визначити рівень досягнення поставлених цілей, встановити доцільність використання інвестиційних ресурсів та забезпечити своєчасне коригування управлінських рішень відповідно до змін внутрішнього і зовнішнього середовища.

У науковій літературі ефективність інвестиційної діяльності переважно розглядається як співвідношення отриманих результатів та понесених витрат. Водночас сучасні підходи передбачають більш комплексне трактування даного поняття, яке охоплює не лише фінансові результати реалізації інвестиційних проєктів, а й їх вплив на конкурентоспроможність підприємства, рівень інноваційного розвитку, ринкову вартість бізнесу та забезпечення довгострокової стійкості його функціонування [30; 36].

Оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю є складовою системи стратегічного управління підприємством та забезпечує інформаційну основу для прийняття подальших інвестиційних рішень. Результати оцінювання використовуються для визначення доцільності реалізації окремих інвестиційних проєктів, вибору альтернативних варіантів інвестування, формування інвестиційного портфеля та оцінювання загальної результативності інвестиційної політики підприємства.

Традиційно найбільш поширеними інструментами оцінювання ефективності інвестиційних проєктів є показники чистої теперішньої вартості (NPV), внутрішньої норми дохідності (IRR), індексу прибутковості (PI) та періоду окупності інвестицій (PP). Зазначені показники дозволяють оцінити економічну доцільність реалізації інвестиційних проєктів та визначити рівень їх фінансової ефективності.

Показник чистої теперішньої вартості характеризує різницю між дисконтованими грошовими надходженнями та інвестиційними витратами. Позитивне значення NPV свідчить про доцільність реалізації інвестиційного проєкту, тоді як від'ємне значення вказує на його економічну неефективність. Внутрішня норма дохідності визначає граничний рівень прибутковості проєкту та використовується для порівняння інвестиційних альтернатив. Індекс прибутковості відображає співвідношення між поточною вартістю майбутніх грошових потоків та обсягом інвестиційних витрат, а період окупності характеризує час, необхідний для повернення вкладених коштів [42].

Для більш об'єктивного оцінювання ефективності інвестиційних проєктів у практиці інвестиційного менеджменту використовуються спеціальні показники, серед яких найбільш поширеними є чиста теперішня вартість (NPV), внутрішня норма дохідності (IRR), індекс прибутковості (PI) та період окупності інвестицій (PP).

Чиста теперішня вартість (NPV) визначається за формулою:

$$\mathbf{NPV = \Sigma\ [CFt / (1 + r)^t] - IC}, \qquad (1.1)$$

де CFt – грошовий потік у періоді t;

r – ставка дисконтування;

IC – початкові інвестиційні витрати.

Позитивне значення показника NPV свідчить про економічну доцільність реалізації інвестиційного проєкту.

Внутрішня норма дохідності (IRR) являє собою таке значення ставки дисконтування, за якого чиста теперішня вартість проєкту дорівнює нулю:

$$\mathbf{NPV = 0}, \qquad (1.2)$$

Індекс прибутковості (PI) визначається як відношення теперішньої вартості майбутніх грошових потоків до обсягу інвестиційних витрат:

$$\mathbf{PI = \Sigma\ [CFt\ /\ (1 + r)\hat{}t]\ /\ IC}, \quad (1.3)$$

Якщо значення PI перевищує одиницю, інвестиційний проєкт вважається економічно ефективним.

Період окупності інвестицій (PP) для випадку рівномірного надходження грошових потоків розраховується за формулою:

$$\mathbf{PP = IC\ /\ CF}, \quad (1.4)$$

де CF – середньорічний грошовий потік від реалізації інвестиційного проєкту.

Наведені показники дозволяють оцінити фінансову ефективність інвестиційних проєктів та широко використовуються під час прийняття інвестиційних рішень як у національній, так і в міжнародній практиці управління інвестиційною діяльністю.

Ефективність інвестиційного проєкту визначається не лише результатами фінансових розрахунків, а й якістю організації процесу його оцінювання та відбору. У сучасній практиці інвестиційного менеджменту застосовується послідовний алгоритм оцінювання інвестиційних проєктів, який охоплює етапи формування інвестиційної ідеї, попереднього відбору проєкту, фінансового аналізу, оцінювання ризиків та прийняття управлінського рішення. Узагальнений алгоритм оцінювання інвестиційних проєктів на підприємстві наведено на рис. 1.3.

Як видно з рис. 1.3, алгоритм оцінювання інвестиційних проєктів передбачає послідовне проходження взаємопов'язаних етапів — від формування інвестиційної ідеї до реалізації та моніторингу результатів проєкту. Такий підхід забезпечує системність процесу прийняття інвестиційних рішень та сприяє зниженню ризику реалізації економічно неефективних проєктів.

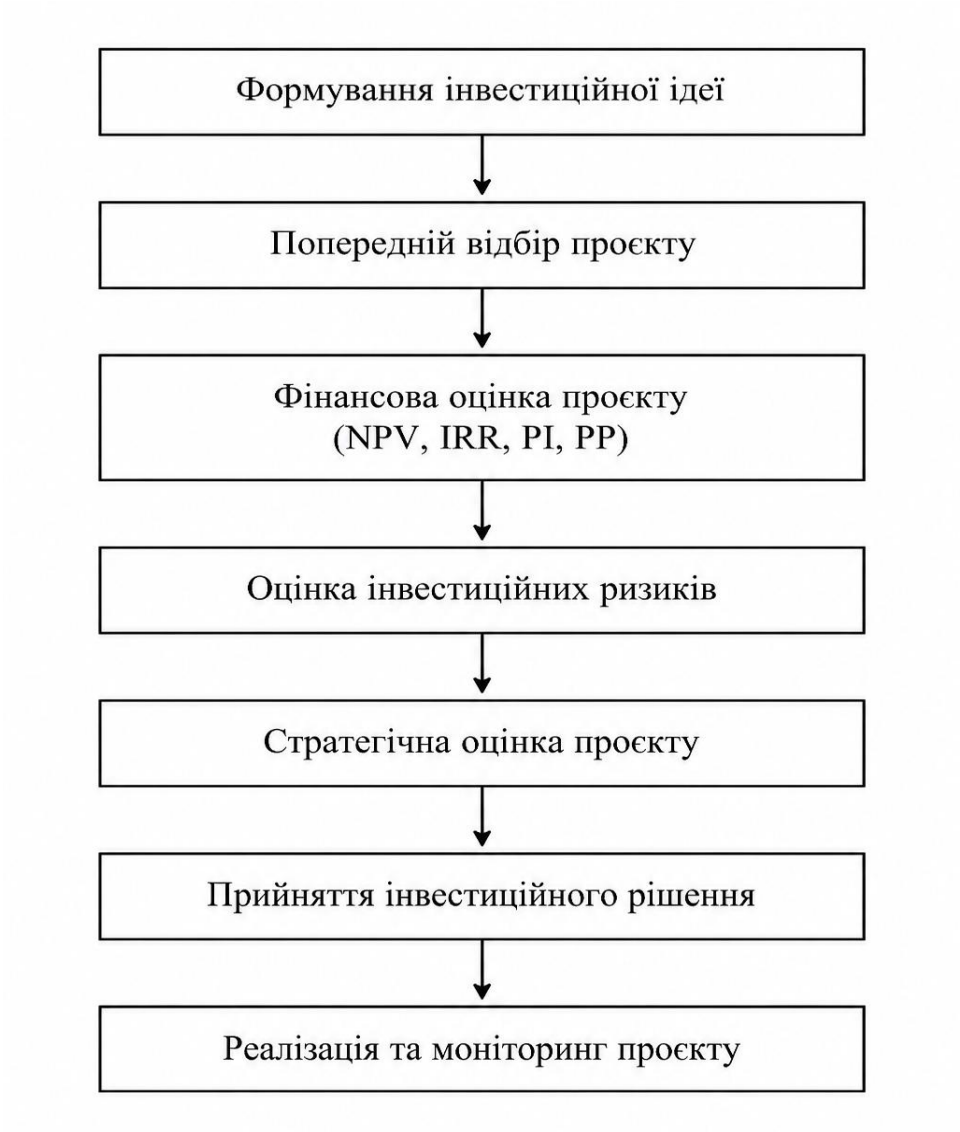

Рис. 1.3. Алгоритм оцінювання інвестиційних проєктів на підприємстві

Джерело: складено автором на основі опрацьованих наукових джерел.

Разом із тим оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства не може обмежуватися виключно аналізом окремих інвестиційних проєктів. Для формування об'єктивної оцінки необхідно враховувати загальні результати інвестиційної діяльності підприємства, рівень інвестиційної активності, ефективність використання капіталу та вплив інвестицій на фінансово-економічні показники діяльності суб'єкта господарювання.

У практиці економічного аналізу для оцінювання інвестиційної діяльності підприємства використовуються показники обсягу капітальних інвестицій, коефіцієнта оновлення основних засобів, інвестиційної активності, рентабельності інвестицій, фондовіддачі, рентабельності активів та інших показників, що характеризують результативність використання інвестиційних ресурсів [10; 42].

Особливого значення такі показники набувають для підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, оскільки дозволяють оцінити здатність підприємства забезпечувати модернізацію виробництва, підвищувати конкурентоспроможність продукції та підтримувати належний рівень інноваційного розвитку в умовах міжнародної конкуренції.

Сучасні умови господарювання обумовлюють необхідність застосування комплексного підходу до оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю. У зв'язку з цим поряд із традиційними фінансовими показниками дедалі більшого поширення набувають ризик-орієнтовані методи оцінювання, які враховують рівень невизначеності зовнішнього середовища та можливий вплив ризиків на результати реалізації інвестиційних проєктів.

У працях О. Пуцентели наголошується, що ефективність інвестиційних рішень значною мірою залежить від якості аналізу ризиків та здатності підприємства враховувати їх вплив під час планування та реалізації інвестиційних проєктів [58]. Відповідно сучасні системи оцінювання інвестиційної діяльності передбачають інтеграцію показників ризику до загальної системи аналізу ефективності.

Важливим напрямом розвитку методичних підходів до оцінювання інвестиційної діяльності є впровадження принципів сталого розвитку та ESG-критеріїв. У міжнародній практиці інвестори дедалі більше уваги приділяють не лише фінансовим результатам діяльності підприємства, а й екологічним, соціальним та управлінським аспектам його функціонування. Дослідження G. Friede, T. Busch та A. Bassen підтверджують наявність позитивного

взаємозв'язку між якістю ESG-управління та фінансовими результатами діяльності компаній [65].

Крім того, сучасні цифрові технології створюють нові можливості для оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю. Використання аналітичних платформ, систем бізнес-аналітики, інструментів Big Data та штучного інтелекту дозволяє підвищити точність прогнозування результатів інвестиційних рішень та забезпечити більш якісний моніторинг реалізації інвестиційних проєктів [46].

Таким чином, сучасна практика оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю базується на поєднанні традиційних фінансових показників, ризик-орієнтованих підходів, цифрових інструментів аналізу та ESG-критеріїв. Такий комплексний підхід дозволяє забезпечити більш об'єктивну оцінку результативності інвестиційної діяльності підприємства та підвищити якість управлінських рішень.

З огляду на складність та багатоаспектність інвестиційної діяльності оцінювання її ефективності не може ґрунтуватися на використанні лише одного показника чи методу аналізу. У практиці інвестиційного менеджменту застосовуються фінансовий, ресурсний, результативний, ризик-орієнтований, ESG-орієнтований та цифровий підходи, кожен з яких дозволяє оцінити окремі аспекти інвестиційної діяльності підприємства. Узагальнення їх особливостей наведено в табл. 1.2.

Дані табл. 1.2 свідчать, що в сучасних умовах не існує універсального підходу до оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства. Кожен із розглянутих підходів акцентує увагу на окремих аспектах інвестиційного процесу та має власні переваги й обмеження.

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика методичних підходів до оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства

Методичні підходи	**Основні показники**	**Переваги**	**Обмеження**
Фінансовий	NPV, IRR, PI, PP	Дає можливість оцінити економічну доцільність інвестиційних проєктів та порівнювати альтернативні варіанти інвестування	Орієнтується переважно на фінансові результати, недостатньо враховує ризики та стратегічні ефекти
Ресурсний	Обсяг капітальних інвестицій, коефіцієнт оновлення основних засобів, інвестиційна активність	Характеризує масштаби інвестиційної діяльності та рівень оновлення ресурсної бази підприємства	Не відображає повною мірою результативність інвестиційних вкладень
Результативний	Рентабельність інвестицій, рентабельність активів, фондовіддача, продуктивність праці	Дозволяє оцінити вплив інвестицій на результати діяльності підприємства	Складно відокремити вплив інвестицій від інших факторів
Ризик-орієнтований	Рівень інвестиційного ризику, сценарний аналіз, чутливість проєкту	Дає можливість враховувати невизначеність та потенційні загрози	Потребує значного обсягу інформації та аналітичних розрахунків
ESG-орієнтований	Екологічні, соціальні та управлінські показники	Враховує довгострокову стійкість розвитку підприємства та вимоги міжнародних інвесторів	Відсутність єдиної системи оцінювання та складність кількісного вимірювання
Цифровий (аналітичний)	Big Data, бізнес-аналітика, цифрові індикатори ефективності	Забезпечує оперативність оцінювання та підвищує якість управлінських рішень	Вимагає цифрової інфраструктури та відповідних компетенцій персоналу

Джерело: складено автором на основі [10; 30; 32; 42; 46; 58; 65].

Традиційні фінансові методи залишаються найбільш поширеним інструментом оцінювання інвестиційних проєктів, оскільки дозволяють визначати їх економічну доцільність та прогнозувати очікувані результати. Водночас для прийняття ефективних управлінських рішень цього недостатньо,

оскільки сучасне бізнес-середовище характеризується високим рівнем невизначеності та динамічністю зовнішніх умов.

У зв'язку з цим дедалі більшого значення набувають ризик-орієнтований, ESG-орієнтований та цифровий підходи, які дозволяють комплексно оцінювати результати інвестиційної діяльності з урахуванням економічних, соціальних, екологічних та технологічних факторів. Особливо актуальним такий підхід є для підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, ефективність функціонування яких значною мірою залежить від здатності адаптуватися до змін міжнародного середовища та забезпечувати стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

Для узагальнення основних елементів оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства доцільно сформувати систему показників та напрямів аналізу, що використовуються у сучасній практиці інвестиційного менеджменту (рис. 1.4).

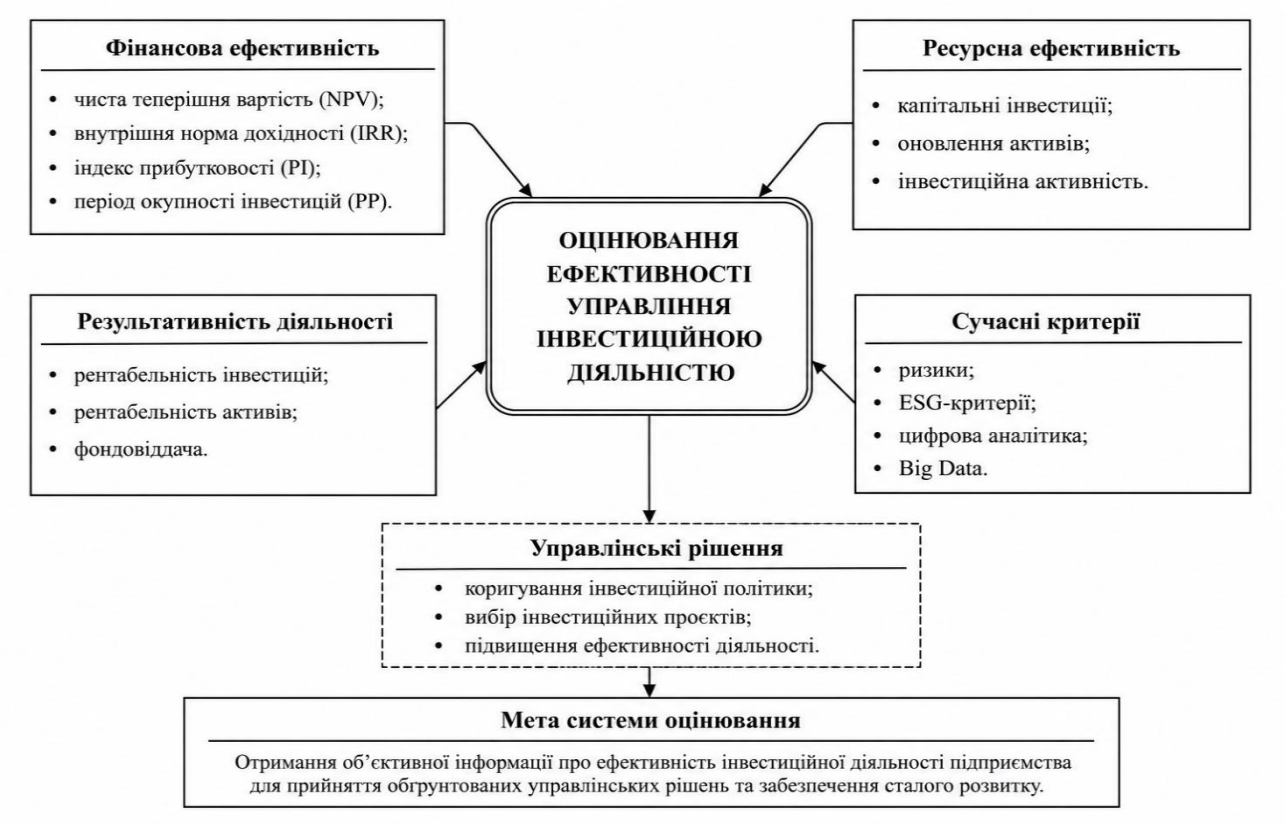

Рис. 1.4. Система оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства

Джерело: складено автором на основі [10; 30; 42; 46; 58; 65].

Дані рис. 1.4 свідчать, що оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства повинно здійснюватися на основі комплексного підходу, який поєднує фінансові, ресурсні, результативні та сучасні аналітичні критерії. Використання лише окремих показників не забезпечує формування об'єктивної оцінки результатів інвестиційної діяльності та може призводити до прийняття недостатньо обґрунтованих управлінських рішень.

Особливої актуальності комплексне оцінювання набуває для підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, які функціонують в умовах високої конкуренції, нестабільності зовнішнього середовища та підвищеного рівня ризику. У таких умовах поряд із традиційними фінансовими показниками доцільно враховувати ризик-орієнтовані підходи, ESG-критерії та можливості цифрових технологій для підтримки інвестиційних рішень.

Таким чином, сучасна система оцінювання ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства повинна забезпечувати комплексний аналіз результатів інвестування та створювати інформаційну основу для формування ефективної інвестиційної політики. Розглянуті методичні підходи будуть використані під час аналізу управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» у другому розділі роботи.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АТ «ФАРМАК»

2.1. Загальна характеристика АТ «Фармак» та особливості його зовнішньоекономічної діяльності

АТ «Фармак» є одним із найбільших виробників лікарських засобів в Україні та провідним підприємством вітчизняної фармацевтичної галузі. Компанія здійснює повний цикл створення фармацевтичної продукції, що включає проведення наукових досліджень, розроблення нових препаратів, виробництво, контроль якості та реалізацію готової продукції. Високий рівень технологічного розвитку, значні інвестиції в модернізацію виробництва та орієнтація на міжнародні стандарти якості забезпечують підприємству стійкі конкурентні позиції як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Основним видом економічної діяльності підприємства відповідно до КВЕД є 21.20 «Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів». Крім того, компанія здійснює діяльність за КВЕД 46.46 «Оптова торгівля фармацевтичними товарами», що дозволяє ефективно організовувати реалізацію продукції та розвивати систему збуту на національному і міжнародному рівнях.

Виробничий портфель АТ «Фармак» налічує понад 450 найменувань лікарських засобів, представлених у різних фармакотерапевтичних групах. Підприємство виробляє препарати для лікування серцево-судинних, ендокринних, неврологічних, інфекційних, респіраторних та інших захворювань. Виробництво здійснюється відповідно до міжнародних стандартів належної виробничої практики (GMP), що створює передумови для успішного просування продукції на зовнішніх ринках.

Важливе місце в діяльності АТ «Фармак» займає зовнішньоекономічна діяльність. Компанія послідовно розширює міжнародну присутність та зміцнює свої позиції на зарубіжних ринках. У 2025 році продукція підприємства реалізовувалася у 44 країнах світу, а частка експорту в загальному обсязі

продажів становила 27,3 %. Основними ринками збуту залишаються країни Центральної Азії, Кавказького регіону, Близького Сходу та Європи. Найбільші обсяги поставок традиційно припадають на Узбекистан, Казахстан, Киргизстан, Польщу, Чехію, Словаччину, Велику Британію та Ірак, що свідчить про достатньо високий рівень диверсифікації зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Здійснення зовнішньоекономічної діяльності у фармацевтичній галузі пов'язане з необхідністю дотримання міжнародних стандартів якості, виконання вимог регуляторних органів різних країн, проходження процедур сертифікації продукції та постійного вдосконалення виробничих процесів. За таких умов важливого значення набуває ефективне управління інвестиційною діяльністю, оскільки саме інвестиції забезпечують оновлення виробничих потужностей, впровадження сучасних технологій, розвиток науково-дослідних розробок та зміцнення конкурентних позицій підприємства на міжнародному ринку.

Наведені особливості діяльності свідчать про значну роль інвестиційних процесів та зовнішньоекономічних операцій у забезпеченні розвитку підприємства. Для узагальнення основних організаційно-економічних характеристик АТ «Фармак» складено табл. 2.1.

Таблиця 1.1

Загальна характеристика АТ «Фармак»

Показник	**Характеристика**
Повне найменування	АТ «Фармак»
Рік заснування	1925
Форма власності	Приватна
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство
Місцезнаходження	м. Київ, Україна
Основний КВЕД	21.20 «Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів»
Додатковий КВЕД	46.46 «Оптова торгівля фармацевтичними товарами»
Галузь діяльності	Фармацевтична промисловість
Основна продукція	Лікарські засоби різних фармакотерапевтичних груп

Продовження табл. 2.1

Кількість найменувань продукції	понад 450
Географія експорту	44 країни світу
Частка експорту у продажах (2025 р.)	27,3 %
Обсяг експортної виручки (2025 р.)	3,63 млрд грн
Стандарти якості	GMP, міжнародні стандарти якості
Основні напрями інвестування	модернізація виробництва, R&D, цифровізація, розвиток виробничих потужностей

Джерело: складено автором за даними річної звітності АТ «Фармак» та корпоративних матеріалів підприємства [2-5].

Протягом останніх шістнадцяти років АТ «Фармак» утримує позицію лідера фармацевтичного ринку України за обсягами продажів. У 2025 році частка компанії на внутрішньому ринку лікарських засобів становила 6,5 %, що забезпечило збереження першого місця серед вітчизняних виробників фармацевтичної продукції. Такі результати свідчать про ефективність реалізованої стратегії розвитку та здатність підприємства підтримувати конкурентні переваги як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Досягнення лідерських позицій на фармацевтичному ринку України значною мірою стало результатом системної реалізації інвестиційної політики підприємства, спрямованої на модернізацію виробництва, розвиток інноваційних технологій та підвищення ефективності управління.

Високий рівень конкурентоспроможності підприємства значною мірою забезпечується активною інноваційною діяльністю. АТ «Фармак» систематично інвестує у науково-дослідні розробки та оновлення виробничих потужностей. Результатом такої політики є регулярне розширення асортименту продукції: за даними компанії, щороку на ринок виводиться близько 20 нових лікарських засобів. Виробничі потужності підприємства відповідають міжнародним стандартам GMP, що створює додаткові можливості для розвитку експортної діяльності та виходу на нові зовнішні ринки.

Для більш детальної оцінки масштабів зовнішньоекономічної діяльності доцільно проаналізувати розподіл виручки АТ «Фармак» за основними географічними напрямами реалізації продукції. Відповідні дані наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Географічна структура виручки АТ «Фармак» у 2022 році

Регіон реалізації продукції	**Виручка, тис. грн**
Східна Європа та ЄС	252822
Східна та Центральна Азія	1768675
Україна	5579497
Центральна та Південна Америка	126608
Інші країни	47133
Разом	**7774735**

Дані табл. 2.2 свідчать, що основна частина виручки АТ «Фармак» формується на внутрішньому ринку України. Водночас суттєве значення для підприємства мають зовнішні ринки, насамперед країни Східної та Центральної Азії, на які припадає найбільший обсяг експортних продажів. Значно меншу частку в структурі виручки формують країни Східної Європи та Європейського Союзу, а також країни Центральної та Південної Америки. Така структура свідчить про диверсифікацію ринків збуту та підтверджує вагому роль зовнішньоекономічної діяльності у забезпеченні розвитку підприємства.

Географічну структуру виручки підприємства у 2022 році наведено на рис. 2.1.

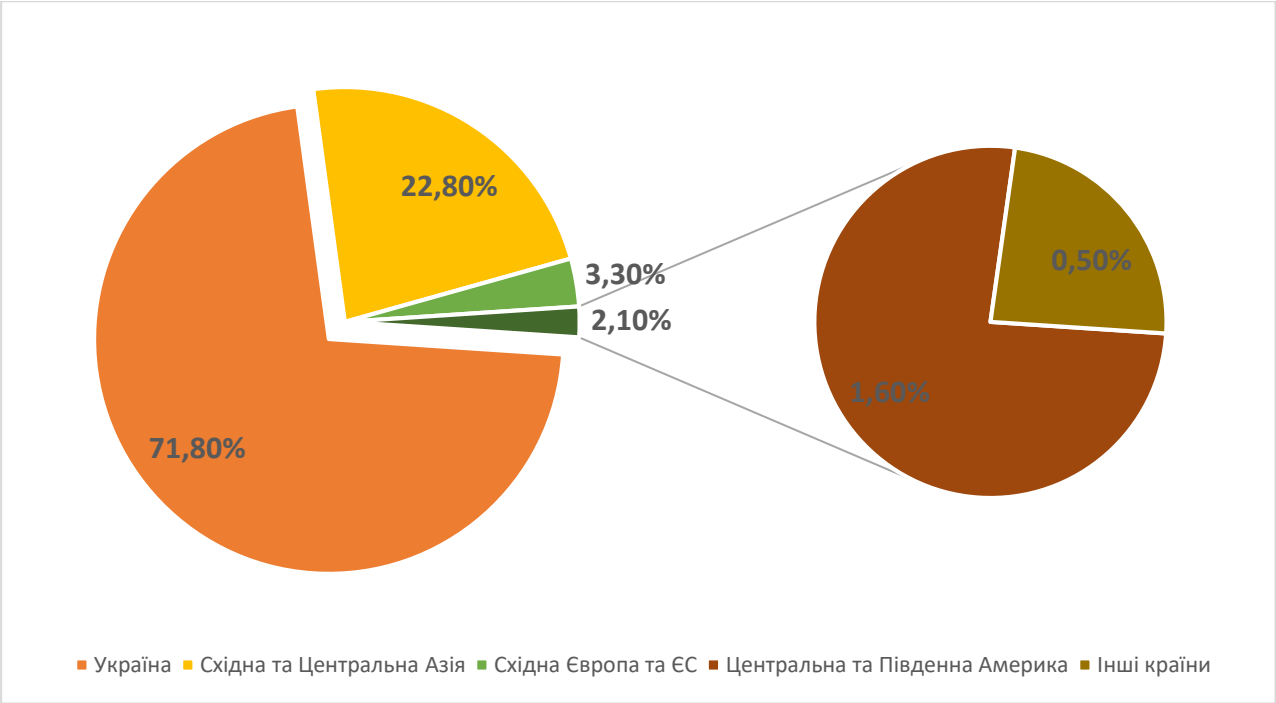

Рис. 2.1. Географічна структура виручки АТ «Фармак» у 2022 році, %

Джерело: побудовано автором за даними фінансової звітності АТ «Фармак» за 2022 рік [5].

За підсумками 2024 року АТ «Фармак» увійшло до рейтингу ТОП-50 головних експортерів України за версією Forbes Ukraine та посіло 5 місце серед підприємств категорії «Інші галузі». Експортна карта компанії охоплювала 60 країн світу, а протягом 2024 року підприємство розпочало поставки продукції до Йорданії та Пакистану. Наявність виробничого майданчика в Іспанії та мережі міжнародних представництв у різних країнах світу свідчить про високий рівень інтеграції підприємства у світовий фармацевтичний ринок.

Подальший розвиток зовнішньоекономічної діяльності АТ «Фармак» супроводжується розширенням географії присутності, створенням власної інфраструктури за кордоном та освоєнням нових ринків збуту.

Масштаби міжнародної діяльності підприємства наведено на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Глобальна присутність АТ «Фармак» на світовому ринку

Джерело: розроблено автором за даними АТ «Фармак».

Дані рис. 2.2 демонструють масштаби міжнародної діяльності АТ «Фармак». Компанія має виробничі потужності в Україні та Іспанії, розвинену мережу представництв і маркетингово-дистриб'юторських компаній за кордоном, а також здійснює постачання продукції на ринки Європи, Азії, Близького Сходу, Африки та Латинської Америки. Така географічна диверсифікація сприяє зниженню залежності від окремих ринків та підвищує стійкість підприємства до змін зовнішнього середовища.

Високий рівень міжнародної присутності АТ «Фармак» є результатом послідовної реалізації стратегії розвитку, важливе місце в якій займає інвестиційна діяльність. Інвестиції у модернізацію виробництва, науково-дослідні розробки, цифрові технології та розвиток міжнародної інфраструктури сприяють зміцненню конкурентних позицій підприємства на світовому фармацевтичному ринку та забезпечують зростання його експортного потенціалу.

Важливою складовою конкурентоспроможності АТ «Фармак» є інноваційна діяльність, яка забезпечує оновлення продуктового портфеля, удосконалення виробничих процесів та зміцнення позицій підприємства на міжнародному фармацевтичному ринку. Стратегія розвитку компанії передбачає постійне впровадження нових технологій, розширення науково-дослідної діяльності та створення сучасних лікарських засобів відповідно до світових тенденцій розвитку фармацевтичної галузі.

Науково-дослідний комплекс АТ «Фармак» є одним із найбільших серед фармацевтичних підприємств України. Діяльність компанії охоплює повний цикл розроблення лікарських засобів – від проведення досліджень і створення нових формул до впровадження продукції у серійне виробництво. Завдяки системному розвитку дослідницької інфраструктури підприємство щорічно виводить на ринок близько 20 нових лікарських препаратів, що сприяє зміцненню його ринкових позицій та розширенню асортименту продукції.

Важливим напрямом інноваційної діяльності є модернізація виробничих потужностей та впровадження сучасних технологічних рішень. Виробничі майданчики підприємства відповідають вимогам належної виробничої практики (GMP), що створює можливості для реалізації продукції на міжнародних ринках та забезпечує відповідність продукції високим стандартам якості й безпеки.

Інноваційний розвиток підприємства тісно пов'язаний із реалізацією інвестиційних програм. Фінансування науково-дослідних робіт, оновлення виробничого обладнання, цифровізація бізнес-процесів і розвиток міжнародної інфраструктури потребують значних інвестиційних ресурсів. Саме тому інноваційна діяльність виступає одним із ключових напрямів використання інвестиційного потенціалу АТ «Фармак» та формує основу його довгострокового розвитку.

Ефективність діяльності сучасного підприємства значною мірою залежить від раціональної побудови системи управління та чіткого розподілу функціональних повноважень між окремими підрозділами. Організаційна структура АТ «Фармак» сформована відповідно до масштабів діяльності

компанії та забезпечує координацію виробничих, фінансових, інноваційних, маркетингових і зовнішньоекономічних процесів. Організаційну структуру управління підприємством наведено на рис. 2.3.

Рис. 2.3. Організаційна структура управління АТ «Фармак» (станом на 2026 рік)

Джерело: розроблено автором на основі корпоративних матеріалів АТ «Фармак» [2-4].

Центральне місце в системі корпоративного управління займають Загальні збори акціонерів, які визначають стратегічні напрями розвитку товариства та здійснюють контроль за його діяльністю. Безпосереднє керівництво підприємством покладено на Генерального директора, який координує роботу функціональних підрозділів та забезпечує реалізацію стратегічних рішень.

У структурі управління АТ «Фармак» функціонують підрозділи, відповідальні за виробництво, маркетинг і продажі, фінанси, закупівлі та логістику, управління якістю, інформаційні технології, правове забезпечення, корпоративні комунікації та безпеку. Важливе місце посідають також підрозділи, діяльність яких спрямована на розвиток міжнародного бізнесу та розширення присутності підприємства на зовнішніх ринках. Зокрема, управління експортними операціями та розвитком міжнародних напрямів забезпечують спеціалізовані структурні одиниці, що дозволяє оперативно реагувати на зміни кон'юнктури світового фармацевтичного ринку.

Аналіз організаційних змін, які відбулися протягом останніх років, свідчить про поступове посилення підрозділів, пов'язаних із розвитком бізнесу, міжнародною діяльністю та управлінням продуктовим портфелем. Удосконалення системи управління було спрямоване на підвищення ефективності взаємодії між функціональними напрямами, прискорення процесу прийняття управлінських рішень та забезпечення подальшого розширення діяльності підприємства на зовнішніх ринках.

Окрему увагу компанія приділяє розвитку фінансового менеджменту та системи контролінгу. У структурі управління передбачено підрозділи, які забезпечують фінансове планування, бюджетування, аналіз ефективності діяльності та контроль використання ресурсів. Це створює необхідні організаційні передумови для реалізації інвестиційних проєктів, оцінювання їх результативності та управління інвестиційними ризиками.

Таким чином, організаційна структура АТ «Фармак» відповідає масштабам діяльності підприємства та його стратегічним пріоритетам. Вона забезпечує ефективну координацію виробничих, інноваційних, інвестиційних і зовнішньоекономічних процесів, що сприяє зміцненню конкурентних позицій компанії на національному та міжнародному ринках.

Для оцінювання результативності діяльності підприємства та визначення фінансових можливостей щодо реалізації інвестиційних програм доцільно

проаналізувати динаміку основних фінансово-економічних показників АТ «Фармак» за 2022–2025 рр., які наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Основні фінансово-економічні показники діяльності АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Показник	2022	2023	2024	2025
Активи	11288659	13434009	15101930	16820625
Власний капітал	9466529	11023013	12643673	14087079
Зобов'язання	1822130	2410996	2458257	2733546
Поточні активи	6125212	7979528	8748754	9696134
Поточні зобов'язання	1427209	1974678	1956944	2136884
Чистий дохід від реалізації	7774735	9673587	10783728	13272482
Валовий прибуток	4659721	5263709	5732222	7173721
Операційний прибуток	1227654	1836463	1686404	2455795
Чистий прибуток	1273395	1547603	1639761	2039000

Джерело: складено за даними фінансової звітності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. [5].

Аналіз показників, наведених у табл. 2.3, свідчить про позитивну динаміку розвитку АТ «Фармак» упродовж 2022–2025 рр. Протягом досліджуваного періоду підприємство демонструвало поступове зростання ресурсного потенціалу, що знайшло відображення у збільшенні вартості активів з 11288659 тис. грн до 16820625 тис. грн. Загальний приріст активів становив 5531966 тис. грн, або 49,0 %, що свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства, зміцнення його виробничої та фінансової бази, а також створення передумов для реалізації нових інвестиційних проєктів.

Позитивною тенденцією є також зростання обсягу поточних активів, величина яких протягом 2022–2025 рр. збільшилася з 6125212 тис. грн до 9696134 тис. грн. Це свідчить про зміцнення оборотного потенціалу підприємства та створює додаткові можливості для забезпечення безперервності виробничого процесу й виконання поточних зобов'язань.

Аналіз фінансових результатів засвідчує стійке зростання обсягів реалізації продукції. Чистий дохід від реалізації збільшився з 7774735 тис. грн у 2022 році до 13272482 тис. грн у 2025 році, тобто на 5497747 тис. грн або 70,7 %. Така динаміка свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства, зміцнення його ринкових позицій та зростання попиту на продукцію як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Водночас спостерігається зростання показників прибутковості діяльності. Валовий прибуток підприємства за досліджуваний період зріс на 2514000 тис. грн, або майже на 54 %, операційний прибуток – на 1228141 тис. грн, або практично вдвічі, а чистий прибуток збільшився з 1273395 тис. грн до 2039000 тис. грн. Це свідчить про підвищення ефективності господарської діяльності та здатність підприємства генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів для подальшого розвитку.

Загалом результати аналізу свідчать про позитивні тенденції розвитку АТ «Фармак» протягом 2022–2025 рр. Зростання активів, власного капіталу, обсягів реалізації та фінансових результатів формує сприятливі передумови для реалізації інвестиційних проєктів і забезпечує необхідну фінансову базу для подальшого розширення діяльності підприємства.

Для більш наочного відображення змін у структурі майна та джерел його формування побудовано графічну інтерпретацію динаміки активів, власного капіталу та зобов'язань підприємства (рис. 2.4).

Дані рис. 2.4 підтверджують позитивну динаміку розвитку АТ «Фармак» протягом 2022–2025 рр. Найбільшу частку в структурі джерел фінансування діяльності підприємства становить власний капітал, обсяг якого зростав протягом усього досліджуваного періоду. У 2025 році його величина досягла 14087079 тис. грн, що на 48,8 % перевищує показник 2022 року. Така тенденція свідчить про високий рівень фінансової стійкості підприємства та його здатність забезпечувати розвиток переважно за рахунок власних ресурсів.

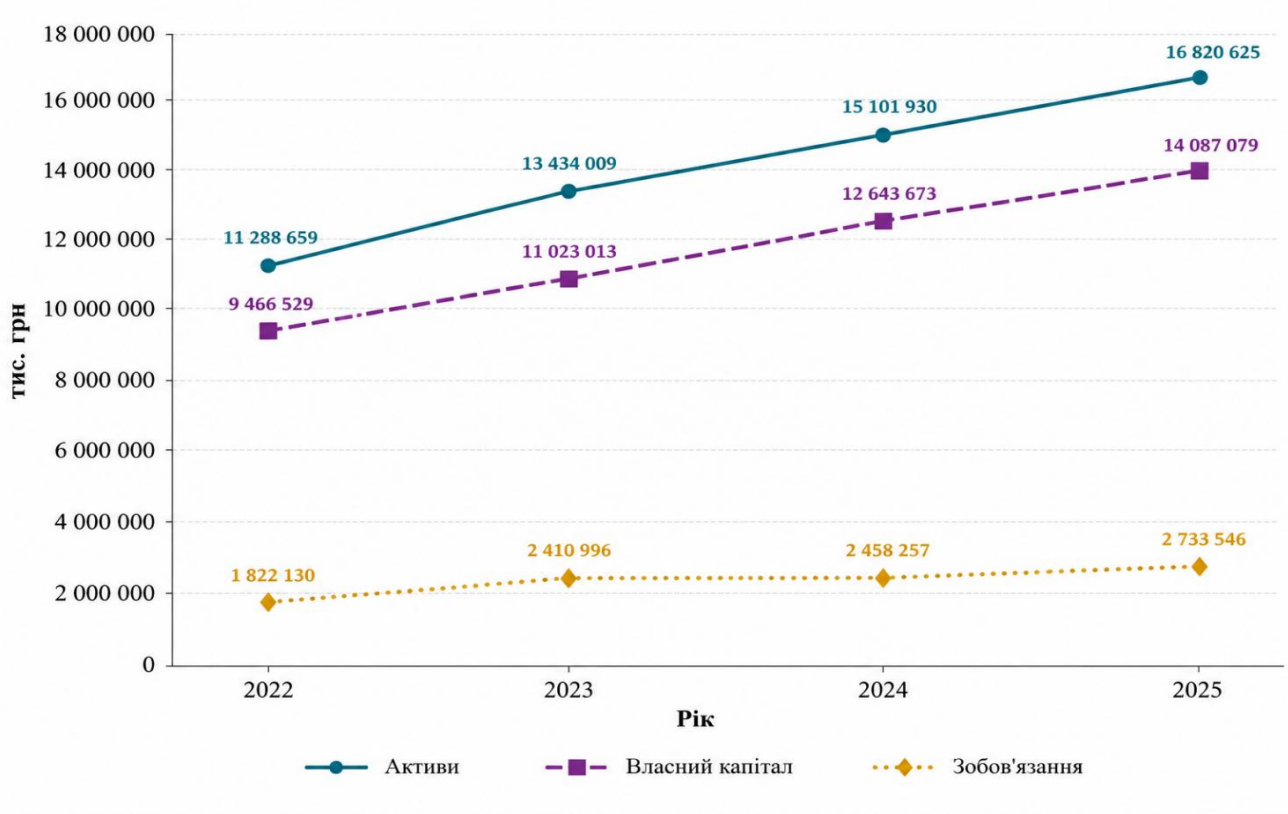

Рис. 2.4. Динаміка активів, власного капіталу та зобов'язань АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Джерело: побудовано автором за даними фінансової звітності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. [5].

Водночас зростання активів відбувалося випереджальними темпами порівняно зі збільшенням зобов'язань. Незважаючи на підвищення обсягу зобов'язань з 1822130 тис. грн у 2022 році до 2733546 тис. грн у 2025 році, їх частка у структурі капіталу залишається відносно невисокою. Це свідчить про помірний рівень фінансового ризику та збалансовану політику залучення позикових коштів.

Зростання вартості активів одночасно зі збільшенням власного капіталу створює сприятливі передумови для реалізації інвестиційних проєктів, оскільки підприємство має достатню ресурсну базу для фінансування розвитку виробництва, інноваційної діяльності та розширення присутності на міжнародних ринках.

Важливим показником ефективності функціонування підприємства є динаміка доходів та фінансових результатів його діяльності. Саме вони характеризують здатність підприємства генерувати фінансові ресурси, необхідні для забезпечення поточної діяльності та реалізації інвестиційних програм. Динаміку чистого доходу від реалізації продукції та чистого прибутку АТ «Фармак» у 2022–2025 рр. наведено на рис. 2.5.

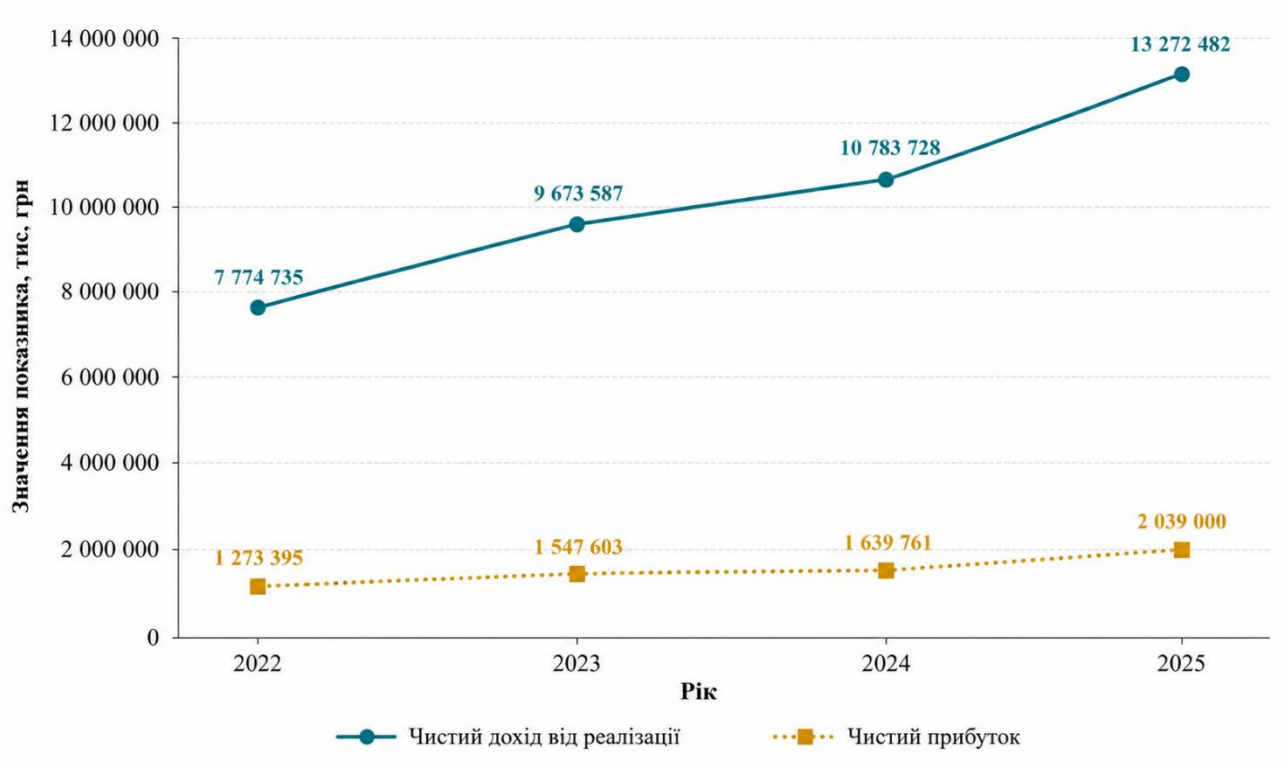

Рис. 2.5. Динаміка чистого доходу від реалізації та чистого прибутку АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Джерело: побудовано автором за даними фінансової звітності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. [5].

Як свідчать дані рис. 2.5, протягом досліджуваного періоду АТ «Фармак» демонструвало стійку позитивну динаміку доходів та фінансових результатів. Чистий дохід від реалізації продукції зріс з 7 774 735 тис. грн у 2022 році до 13 272 482 тис. грн у 2025 році. Загальний приріст доходу становив 5 497 747 тис. грн або 70,7 %, що свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства та зміцнення його позицій на внутрішньому і зовнішніх ринках.

Позитивною є також динаміка чистого прибутку. Якщо у 2022 році його величина становила 1 273 395 тис. грн, то у 2025 році – вже 2 039 000 тис. грн. Таким чином, за досліджуваний період чистий прибуток збільшився на 765 605 тис. грн або 60,1 %, що свідчить про збереження високої ефективності господарської діяльності підприємства.

Водночас темпи зростання чистого прибутку дещо поступалися темпам зростання доходу від реалізації. Це може бути пов'язано зі збільшенням витрат на модернізацію виробництва, впровадження інноваційних технологій, розвиток науково-дослідної діяльності та розширення міжнародної присутності компанії. Проте підприємство зберігає високий рівень прибутковості та здатність формувати значний обсяг внутрішніх фінансових ресурсів.

Отже, результати аналізу підтверджують, що АТ «Фармак» характеризується стабільним зростанням доходів і прибутку, що створює сприятливі передумови для фінансування інвестиційних проєктів, оновлення виробничих потужностей та подальшого розвитку підприємства.

Для оцінювання платоспроможності підприємства та його здатності своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання доцільно проаналізувати показники ліквідності. Вони характеризують рівень забезпеченості поточних зобов'язань оборотними активами та дозволяють оцінити фінансову безпеку підприємства. Результати розрахунку основних показників ліквідності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.4.

Як свідчать дані табл. 2.4, протягом досліджуваного періоду АТ «Фармак» характеризувалося високим рівнем ліквідності та платоспроможності. Коефіцієнт поточної ліквідності у 2022 році становив 4,29, а у 2025 році зріс до 4,54. Значення показника протягом усього періоду суттєво перевищувало нормативний рівень, що свідчить про достатній обсяг оборотних активів для покриття поточних зобов'язань підприємства.

Таблиця 2.4

Показники ліквідності АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Показник	Формула розрахунку	Норматив	Роки			
			2022	2023	2024	2025
Коефіцієнт поточної ліквідності	Поточні активи / Поточні зобов'язання	> 1,0	4,29	4,04	4,47	4,54
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Поточні активи – Запаси) / Поточні зобов'язання	> 0,7	2,63	2,71	2,95	3,09
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Грошові кошти + Поточні фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання	0,20–0,35	0,68	0,92	0,91	1,01

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. [5].

Позитивна динаміка спостерігалася також за коефіцієнтом швидкої ліквідності, який збільшився з 2,63 у 2022 році до 3,09 у 2025 році. Отримані значення значно перевищують рекомендований норматив, що підтверджує здатність підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання навіть без реалізації виробничих запасів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом аналізованого періоду коливався в межах від 0,68 до 1,01. Його значення суттєво перевищували нормативний рівень, що свідчить про наявність достатнього обсягу найбільш ліквідних активів для негайного погашення поточних зобов'язань.

Загалом результати аналізу підтверджують високий рівень платоспроможності АТ «Фармак» та ефективне управління оборотним капіталом. Наявний запас ліквідності забезпечує фінансову стійкість підприємства та формує сприятливі передумови для реалізації інвестиційних проєктів, модернізації виробництва й подальшого розширення зовнішньоекономічної діяльності.

Для більш наочного відображення динаміки показників ліквідності результати проведених розрахунків представлено графічно на рис. 2.6.

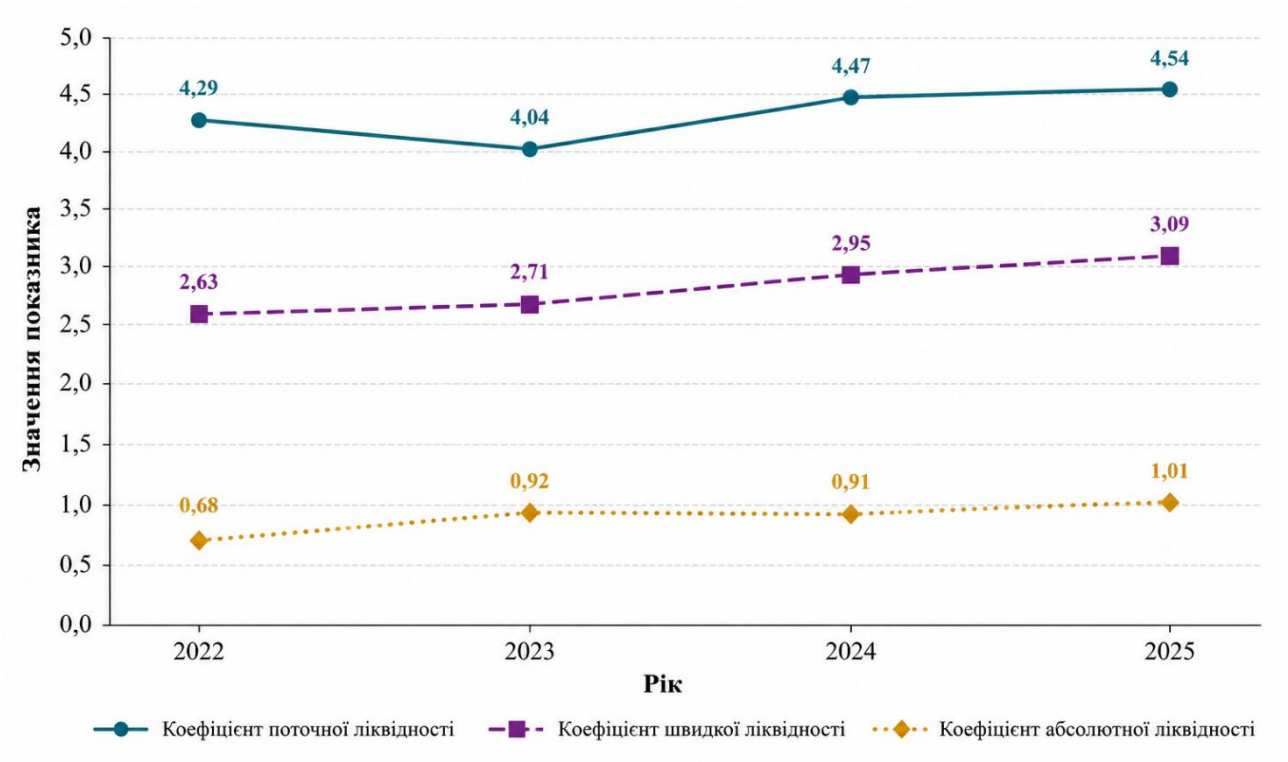

Рис. 2.6. Динаміка показників ліквідності АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Джерело: побудовано автором за даними фінансової звітності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. [5].

Дані рис. 2.6 підтверджують результати проведеного аналізу та свідчать про високий рівень ліквідності АТ «Фармак» протягом усього досліджуваного періоду. Незважаючи на незначне зниження коефіцієнта поточної ліквідності у 2023 році, вже у наступні роки спостерігалося його зростання до 4,54 у 2025 році. Це свідчить про наявність у підприємства достатнього обсягу оборотних активів для своєчасного виконання поточних фінансових зобов'язань.

Позитивною є також динаміка коефіцієнта швидкої ліквідності, який зріс з 2,63 у 2022 році до 3,09 у 2025 році. Отримані значення суттєво перевищують нормативний рівень, що підтверджує високу платоспроможність підприємства навіть без урахування реалізації запасів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом аналізованого періоду зріс з 0,68 до 1,01. Його значення стабільно перевищували рекомендовані нормативи,

що свідчить про наявність достатнього обсягу грошових коштів та інших найбільш ліквідних активів для оперативного погашення короткострокових зобов'язань.

Таким чином, результати аналізу підтверджують високий рівень фінансової надійності АТ «Фармак», ефективне управління оборотними активами та наявність достатнього фінансового потенціалу для реалізації інвестиційних проєктів і подальшого розвитку підприємства.

Для оцінювання рівня фінансової незалежності підприємства та структури джерел фінансування його діяльності доцільно проаналізувати показники фінансової стійкості АТ «Фармак», які наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Показники фінансової стійкості АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Показник	**Формула**	**Роки**			
		2022	**2023**	**2024**	**2025**
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Активи	0,84	0,82	0,84	0,84
Коефіцієнт фінансової залежності	Активи / Власний капітал	1,19	1,22	1,19	1,19
Коефіцієнт фінансового ризику	Зобов'язання / Власний капітал	0,19	0,22	0,19	0,19
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(Власний капітал – Необоротні активи) / Власний капітал	0,42	0,51	0,50	0,49

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр.

Дані табл. 2.5 свідчать про високий рівень фінансової стійкості АТ «Фармак» протягом усього досліджуваного періоду. Значення коефіцієнта автономії стабільно перевищує нормативний рівень 0,5 та становить близько 0,82–0,84, що свідчить про переважне фінансування активів за рахунок власного капіталу. Відповідно коефіцієнт фінансової залежності коливається в межах 1,19–1,22, що характеризує низьку залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансового ризику залишається на рівні 0,19–0,22, тобто на 1 грн власного капіталу припадає лише 19–22 коп. залучених коштів. Це свідчить про незначний рівень боргового навантаження та високий запас фінансової безпеки підприємства.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу перебуває в межах 0,42–0,51, що вказує на наявність достатнього обсягу власних оборотних коштів для фінансування поточної діяльності. Загалом результати аналізу підтверджують, що АТ «Фармак» характеризується стабільною структурою капіталу, високою фінансовою незалежністю та здатністю забезпечувати розвиток переважно за рахунок власних ресурсів.

Для більш наочного відображення змін рівня фінансової стійкості АТ «Фармак» протягом 2022–2025 рр. побудовано графічну інтерпретацію основних коефіцієнтів фінансової незалежності та структури капіталу (рис. 2.5).

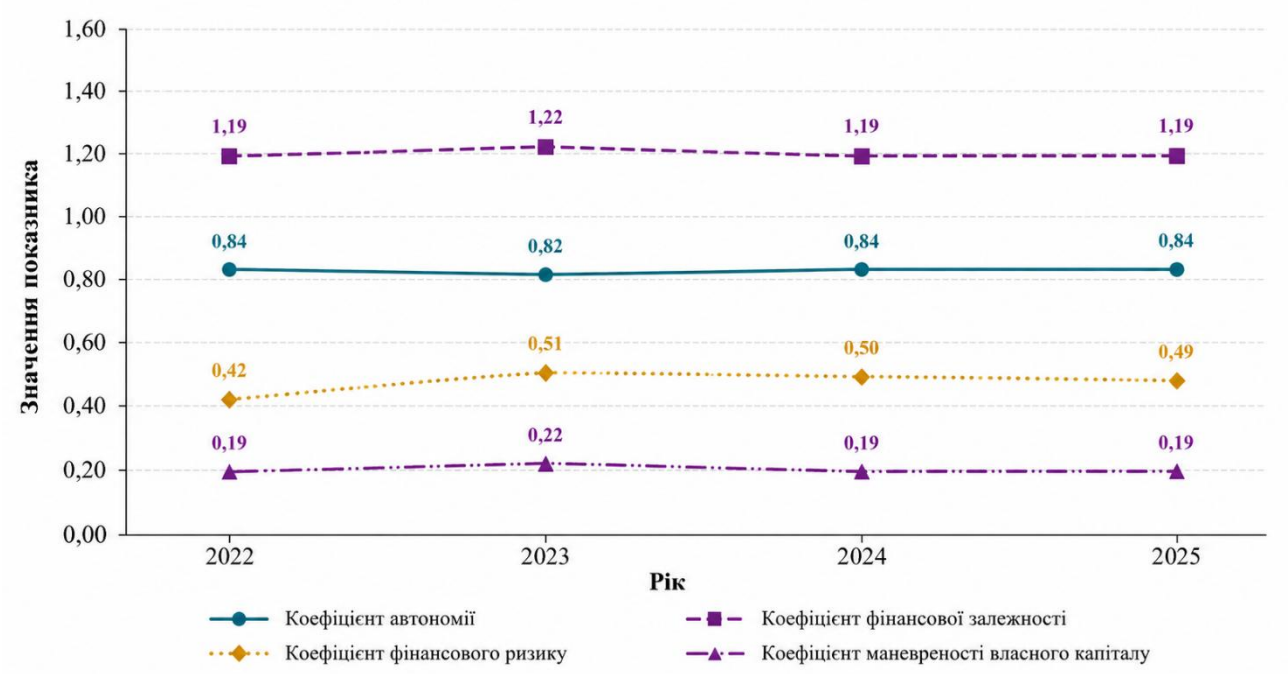

Рис. 2.7. Динаміка показників фінансової стійкості АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Як свідчать дані рис. 2.7, протягом 2022–2025 рр. фінансова стійкість АТ «Фармак» залишалася стабільно високою. Найвищі значення демонструє коефіцієнт фінансової залежності, який коливається в межах 1,19–1,22, що

підтверджує низьку залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Коефіцієнт автономії протягом усього періоду перевищує 0,8, що є свідченням високої частки власного капіталу у фінансуванні активів.

Позитивною тенденцією є також збереження коефіцієнта фінансового ризику на рівні близько 0,2, що характеризує помірне боргове навантаження. Показник маневреності власного капіталу коливається в межах 0,42–0,51 та свідчить про наявність достатнього обсягу власних оборотних ресурсів для забезпечення поточної діяльності. Отже, підприємство характеризується високою фінансовою незалежністю, стійкою структурою капіталу та значним запасом фінансової безпеки.

Важливим критерієм оцінювання ефективності діяльності підприємства є показники рентабельності, які характеризують рівень прибутковості використання активів, власного капіталу та обсягів реалізації продукції. Аналіз рентабельності дозволяє оцінити здатність підприємства генерувати прибуток і формувати внутрішні джерела фінансування інвестиційної діяльності. Результати розрахунку основних показників рентабельності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Показники рентабельності АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Показник	**Формула**	**Роки**			
		2022	**2023**	**2024**	**2025**
Рентабельність активів (ROA), %	Чистий прибуток / Активи × 100	11,28	11,52	10,86	12,12
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	Чистий прибуток / Власний капітал × 100	13,45	14,04	12,97	14,47
Чиста рентабельність продажів (ROS), %	Чистий прибуток / Чистий дохід × 100	16,38	16,00	15,21	15,36
Рентабельність операційної діяльності, %	Операційний прибуток / Чистий дохід × 100	15,79	18,98	15,64	18,50

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. [5].

Дані табл. 2.6 свідчать про високий рівень прибутковості діяльності АТ «Фармак» протягом усього досліджуваного періоду. Рентабельність активів коливалася в межах від 10,86 % до 12,12 %, що характеризує ефективне використання майнового потенціалу підприємства та його здатність генерувати прибуток за рахунок наявних ресурсів.

Рентабельність власного капіталу протягом 2022–2025 рр. перебувала на рівні 12,97–14,47 %, що свідчить про достатньо високу ефективність використання коштів власників підприємства. Найвище значення показника спостерігалося у 2025 році, що було обумовлено зростанням чистого прибутку швидшими темпами порівняно зі збільшенням власного капіталу.

Показник чистої рентабельності продажів протягом досліджуваного періоду перевищував 15 %, що свідчить про здатність підприємства забезпечувати стабільний рівень прибутковості реалізації продукції навіть в умовах посилення конкуренції та нестабільності зовнішнього середовища.

Позитивною є також динаміка рентабельності операційної діяльності, значення якої у 2025 році становило 18,50 %. Це свідчить про високу ефективність основної діяльності підприємства та результативність управління операційними витратами.

Загалом результати аналізу підтверджують високий рівень фінансової ефективності АТ «Фармак», що створює сприятливі умови для фінансування інвестиційних програм за рахунок власних джерел та підвищує інвестиційну привабливість підприємства.

Для більш наочного відображення динаміки показників рентабельності результати проведених розрахунків представлено на рис. 2.8.

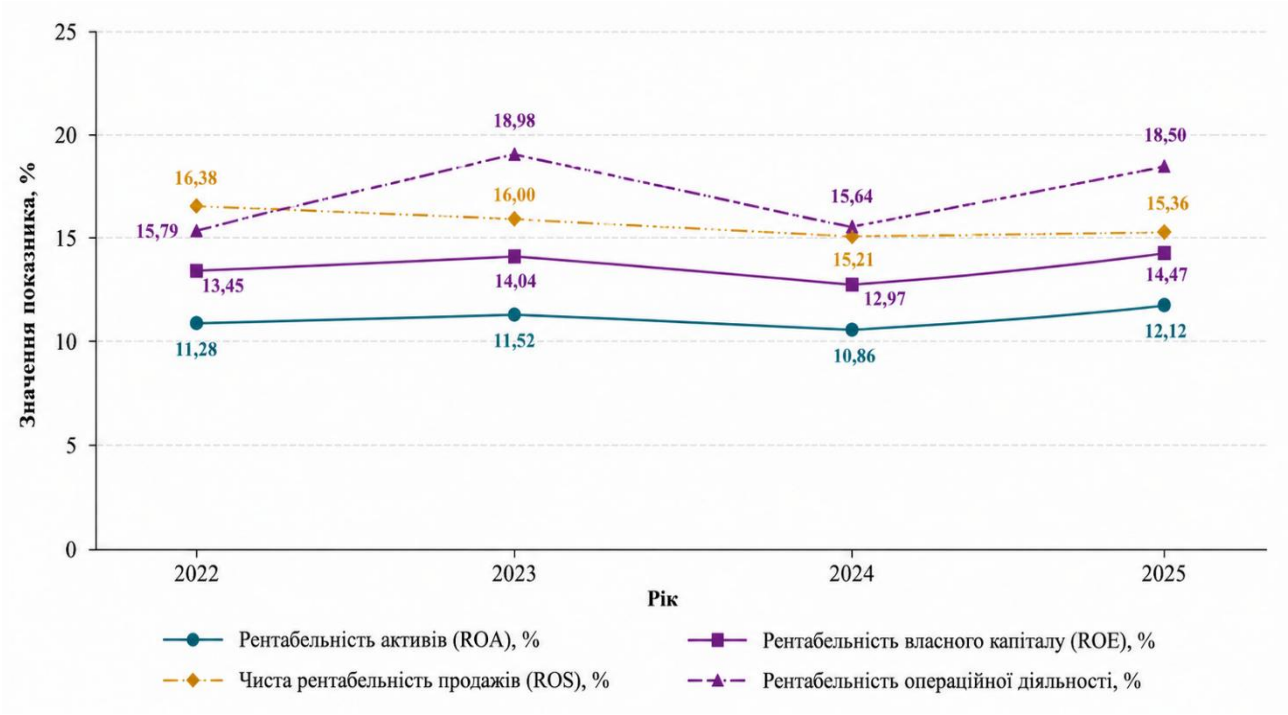

Рис. 2.8. Динаміка показників рентабельності АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Джерело: побудовано автором за даними фінансової звітності АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. [5].

Дані рис. 2.8 свідчать про стабільно високий рівень прибутковості діяльності АТ «Фармак» протягом усього досліджуваного періоду. Рентабельність активів коливалася в межах від 10,86 % до 12,12 %, що підтверджує ефективне використання майнового потенціалу підприємства та його здатність генерувати прибуток на вкладені ресурси.

Рентабельність власного капіталу протягом 2022–2025 рр. перебувала на рівні 12,97–14,47 %, що характеризує достатньо високу ефективність використання коштів власників підприємства. Найвище значення показника спостерігалося у 2025 році, що було обумовлено зростанням чистого прибутку та зміцненням фінансових результатів діяльності підприємства.

Показник чистої рентабельності продажів упродовж усього періоду перевищував 15 %, що свідчить про здатність підприємства підтримувати стабільний рівень прибутковості реалізації продукції. Водночас рентабельність операційної діяльності залишалася найвищою серед досліджуваних показників

та досягла 18,50 % у 2025 році, що підтверджує високу ефективність основної діяльності підприємства.

Отже, результати аналізу свідчать про стійке фінансове становище АТ «Фармак», високий рівень прибутковості та значний потенціал формування власних фінансових ресурсів. Це створює сприятливі передумови для реалізації інвестиційних проєктів, модернізації виробництва та подальшого розширення діяльності підприємства.

Проведений аналіз фінансово-господарської діяльності АТ «Фармак» дозволяє перейти до безпосереднього дослідження особливостей управління інвестиційною діяльністю підприємства та оцінювання її ефективності.

2.2. Аналіз інвестиційної діяльності АТ «Фармак»

Інвестиційна діяльність є одним із ключових чинників забезпечення довгострокового розвитку підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та зміцнення позицій на внутрішньому і зовнішніх ринках. Для фармацевтичних компаній інвестиції мають особливе значення, оскільки забезпечують модернізацію виробничих потужностей, розвиток науково-дослідної діяльності, створення нових лікарських засобів та впровадження сучасних технологій виробництва. АТ «Фармак» належить до підприємств, які послідовно реалізують інвестиційну стратегію розвитку, спрямовану на розширення виробничого потенціалу, підтримку інноваційної діяльності та зміцнення міжнародної конкурентоспроможності.

Для оцінювання особливостей інвестиційної діяльності підприємства доцільно проаналізувати основні напрями здійснення інвестицій, джерела їх фінансування та результати реалізації інвестиційних проєктів у досліджуваному періоді.

Інвестиційна діяльність АТ «Фармак» охоплює широкий спектр напрямів, пов'язаних із модернізацією виробництва, розвитком інноваційного потенціалу та розширенням міжнародної присутності підприємства. Реалізація інвестиційних проєктів спрямована не лише на оновлення матеріально-технічної

бази, а й на забезпечення довгострокових конкурентних переваг шляхом розвитку науково-дослідної діяльності, цифровізації бізнес-процесів та освоєння нових ринків збуту. Основні напрями інвестиційної діяльності АТ «Фармак» наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Основні напрями інвестиційної діяльності АТ «Фармак»

Напрям інвестування	**Зміст інвестиційної діяльності**	**Очікуваний результат**
Модернізація виробництва	Оновлення технологічного обладнання, автоматизація виробничих процесів, впровадження сучасних виробничих ліній	Підвищення продуктивності та якості продукції
Розвиток R&D	Фінансування науково-дослідних робіт, створення нових лікарських засобів, проведення клінічних досліджень	Розширення продуктового портфеля та інноваційний розвиток
Цифровізація бізнес-процесів	Впровадження сучасних інформаційних систем управління, автоматизація документообігу та аналітики	Підвищення ефективності управління та швидкості прийняття рішень
Розширення виробничих потужностей	Будівництво та модернізація виробничих об'єктів, розвиток інфраструктури підприємства	Збільшення обсягів виробництва
Розвиток міжнародної діяльності	Створення представництв, вихід на нові ринки, розвиток логістичної інфраструктури	Зростання експортного потенціалу та міжнародної конкурентоспроможності
Екологічні та енергоефективні проєкти	Впровадження ресурсозберігаючих технологій та екологічних рішень	Зниження витрат та забезпечення сталого розвитку

Джерело: складено автором за даними корпоративних матеріалів та звітності АТ «Фармак» [5].

Дані табл. 2.7 свідчать, що інвестиційна діяльність АТ «Фармак» має комплексний характер та охоплює як виробничу, так і інноваційну складові розвитку підприємства. Особливістю інвестиційної політики компанії є поєднання вкладень у матеріальні активи з фінансуванням науково-дослідної діяльності та розвитком міжнародного бізнесу.

Пріоритетне значення для підприємства мають інвестиції у модернізацію виробництва та розвиток дослідницького комплексу, оскільки саме ці напрями забезпечують створення нових лікарських засобів, підвищення якості продукції та підтримання конкурентних переваг на міжнародному фармацевтичному ринку. Водночас важливу роль відіграють інвестиції у цифровізацію бізнес-процесів, які сприяють підвищенню ефективності управління та оптимізації внутрішніх процесів.

З огляду на активну зовнішньоекономічну діяльність АТ «Фармак», суттєве значення мають інвестиції, спрямовані на розширення міжнародної присутності підприємства, розвиток логістичної інфраструктури та освоєння нових ринків збуту. Це створює передумови для подальшого зростання експортного потенціалу та зміцнення позицій компанії на світовому фармацевтичному ринку.

Для наочного відображення ключових напрямів інвестиційного розвитку підприємства побудовано схему, наведену на рис. 2.9.

Інвестиційна діяльність АТ «Фармак» орієнтована на забезпечення довгострокового розвитку підприємства шляхом поєднання виробничих, інноваційних та міжнародних напрямів інвестування. Найбільше значення мають інвестиції у модернізацію виробництва та розвиток науково-дослідної діяльності, які формують основу конкурентоспроможності компанії на внутрішньому та світовому фармацевтичних ринках. Водночас інвестиції у цифровізацію, розвиток міжнародної інфраструктури та проєкти сталого розвитку сприяють підвищенню ефективності діяльності підприємства та зміцненню його ринкових позицій.

Рис. 2.9. Основні напрями інвестиційного розвитку АТ «Фармак»

Джерело: складено автором за даними корпоративних матеріалів та звітності АТ «Фармак» [5].

Реалізація наведених напрямів інвестування забезпечує формування довгострокових конкурентних переваг підприємства та створює основу для його подальшого розвитку. Важливим індикатором ефективності інвестиційної діяльності є результати, яких компанія досягає у сфері інноваційного розвитку, модернізації виробництва та розширення міжнародної присутності.

Особливістю інвестиційної політики АТ «Фармак» є значна увага до розвитку науково-дослідної діяльності. Компанія має один із найбільших в Україні фармацевтичних R&D-комплексів, а щороку виводить на ринок близько 20 нових лікарських засобів. Виробничі майданчики підприємства сертифіковані відповідно до вимог належної виробничої практики (GMP), що забезпечує можливість експорту продукції до країн із високими регуляторними вимогами.

Станом на 2025 рік Farmak Group об'єднувала виробничі потужності в Україні та Іспанії, міжнародні представництва й маркетингово-дистриб'юторські

компанії в 11 країнах світу, а географія експорту перевищувала 60 країн. Такі результати свідчать про те, що інвестиційна діяльність підприємства спрямована не лише на підтримку поточного функціонування, а й на забезпечення довгострокового зростання та посилення позицій компанії на світовому фармацевтичному ринку.

Практична реалізація зазначених напрямів інвестування знайшла відображення у фінансово-економічних результатах діяльності підприємства, розширенні міжнародної присутності та зміцненні інноваційного потенціалу. Системне фінансування виробничих, науково-дослідних та міжнародних проєктів сприяло зростанню масштабів діяльності компанії, розширенню географії експорту та підвищенню конкурентоспроможності продукції на світовому фармацевтичному ринку.

Оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємства доцільно здійснювати не лише на основі аналізу обсягів вкладених ресурсів, а й через дослідження результатів, досягнутих у фінансовій, інноваційній та зовнішньоекономічній сферах. Для АТ «Фармак» інвестиції виступають важливим інструментом забезпечення сталого розвитку, розширення міжнародної присутності та підвищення конкурентоспроможності на світовому фармацевтичному ринку. Узагальнену характеристику результатів інвестиційної діяльності підприємства у 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.8.

Дані табл. 2.8 свідчать, що інвестиційна діяльність АТ «Фармак» супроводжувалася позитивною динамікою як фінансово-економічних показників, так і показників міжнародного розвитку. Протягом 2022–2025 рр. вартість активів підприємства зросла на 49,0 %, власного капіталу — на 48,8 %, а чистий дохід від реалізації збільшився на 70,7 %. Водночас чистий прибуток підприємства зріс на 60,1 %, що свідчить про підвищення результативності господарської діяльності та ефективне використання наявних ресурсів.

Таблиця 2.8

Результати інвестиційної діяльності АТ «Фармак» у 2022–2025 рр.

Показник	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**Зміни у 2025 р. порівняно з 2022 р.**
Активи, тис. грн	11288659	13434009	15101930	16820625	+5531966 тис. грн (+49,0 %)
Власний капітал, тис. грн	9466529	11023013	12643673	14087079	+4620550 тис. грн (+48,8 %)
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	7774735	9673587	10783728	13272482	+5497747 тис. грн (+70,7 %)
Чистий прибуток, тис. грн	1273395	1547603	1639761	2039000	+765605 тис. грн (+60,1 %)
Географія експорту, країн	44	понад 50	понад 50	60+	розширення міжнародної присутності
Частка експорту в реалізації, %	н.д.	н.д.	25,3	27,3	зростання на 2,0 в.п. порівняно з 2024 р.
Нові зовнішні ринки	–	–	Нова Зеландія, Пакистан, Йорданія	Китай, Судан, Оман, Туреччина, Кувейт, Катар	суттєве розширення географії збуту
Міжнародні представництва та компанії, од.	10	10	11	11	+1 представництво
Нові лікарські засоби	≈20	≈20	≈20	16 нових позицій на базі 12 МНН	стабільно високий рівень інноваційної активності
Визнання на міжнародному рівні	–	–	ТОП-50 експортерів України, 5 місце у категорії «Інші галузі»	підтвердження позицій серед провідних експортерів	зміцнення міжнародної конкурентоспроможності

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності, річних звітів, звітів зі сталого розвитку та корпоративних матеріалів АТ «Фармак» за 2022–2025 рр. [2-5]

Поряд із покращенням фінансових результатів спостерігалося зміцнення міжнародних позицій компанії. Географія експорту розширилася з 44 до понад

60 країн світу, а частка експорту в загальному обсязі реалізації продукції досягла 27,3 % у 2025 році. Компанія вийшла на нові ринки Азії, Близького Сходу та Африки, зокрема Китаю, Судану, Оману, Кувейту та Катару, а також посилила мережу міжнародних представництв.

Важливими результатами реалізації інвестиційної стратегії стали підтримання високої інноваційної активності, розширення міжнародної присутності та нарощування виробничого потенціалу підприємства. Сукупність наведених результатів підтверджує ефективність інвестиційної діяльності АТ «Фармак» та її вагому роль у забезпеченні довгострокового розвитку і зміцненні конкурентних позицій компанії на світовому фармацевтичному ринку.

Наведені результати свідчать, що інвестиційна діяльність АТ «Фармак» має комплексний характер і охоплює широкий спектр напрямів розвитку підприємства. Досягнуті фінансові результати, розширення міжнародної присутності та підтримання високої інноваційної активності стали можливими завдяки реалізації конкретних інвестиційних проєктів у виробничій, науково-дослідній, кадровій та соціально-екологічній сферах. Для більш детального дослідження змісту інвестиційної діяльності підприємства доцільно проаналізувати ключові інвестиційні проєкти та напрями інвестування АТ «Фармак», наведені в та Дані табл. 2.8 свідчать, що інвестиційна діяльність АТ «Фармак» супроводжувалася позитивною динамікою як фінансово-економічних показників, так і показників міжнародного розвитку. Протягом 2022–2025 рр. вартість активів підприємства зросла на 49,0 %, власного капіталу — на 48,8 %, а чистий дохід від реалізації збільшився на 70,7 %. Водночас чистий прибуток підприємства зріс на 60,1 %, що свідчить про підвищення результативності господарської діяльності та ефективне використання наявних ресурсів.

Поряд із покращенням фінансових результатів спостерігалося зміцнення міжнародних позицій компанії. Географія експорту розширилася з 44 до понад 60 країн світу, а частка експорту в загальному обсязі реалізації продукції досягла 27,3 % у 2025 році. Компанія вийшла на нові ринки Азії, Близького Сходу та

Африки, зокрема Китаю, Судану, Оману, Кувейту та Катару, а також посилила мережу міжнародних представництв.

Позитивна динаміка міжнародної діяльності підприємства значною мірою зумовлена реалізацією інвестиційних проєктів, спрямованих на розвиток виробничої та збутової інфраструктури, розширення продуктової лінійки та підвищення відповідності продукції міжнародним стандартам якості. Це створило передумови для диверсифікації ринків збуту, зниження залежності від окремих регіонів та посилення стійкості підприємства до змін зовнішнього середовища. Важливим результатом також стало зміцнення репутації компанії як надійного міжнародного партнера та одного з провідних українських експортерів фармацевтичної продукції.

Важливими результатами реалізації інвестиційної стратегії стали підтримання високої інноваційної активності, розширення міжнародної присутності та нарощування виробничого потенціалу підприємства. Сукупність наведених результатів підтверджує ефективність інвестиційної діяльності АТ «Фармак» та її вагому роль у забезпеченні довгострокового розвитку і зміцненні конкурентних позицій компанії на світовому фармацевтичному ринку.

Досягнуті фінансові результати, розширення міжнародної присутності та підтримання високої інноваційної активності стали можливими завдяки реалізації конкретних інвестиційних проєктів у виробничій, науково-дослідній, кадровій та соціально-екологічній сферах. Для більш детального дослідження змісту інвестиційної діяльності підприємства доцільно проаналізувати ключові інвестиційні проєкти та напрями інвестування АТ «Фармак», наведені в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Ключові інвестиційні проєкти та напрями інвестування АТ «Фармак» у 2021–2025 рр.

Напрям інвестування	**Проєкт (захід)**	**Обсяг інвестицій / показник**	**Основні результати**
Виробничий розвиток	Модернізація виробничих потужностей та розвиток інфраструктури підприємства	1,7 млрд грн інвестицій в Україні у 2024 р.	Розширення виробничого потенціалу та підтримка технологічного розвитку підприємства
Міжнародна експансія	Розвиток міжнародної виробничої та збутової інфраструктури	Експорт до понад 60 країн світу; 11 міжнародних представництв та маркетингово-дистриб'юторських компаній	Посилення міжнародної присутності та вихід на нові ринки збуту
Інноваційна діяльність та R&D	Розроблення нових лікарських засобів та оновлення продуктового портфеля	Близько 20 нових препаратів щороку; у 2025 р. портфель поповнено 16 новими позиціями на базі 12 МНН	Підвищення інноваційного потенціалу та конкурентоспроможності підприємства
Розвиток людського капіталу	Корпоративні програми навчання, розвитку та управління талантами	2520 працівників пройшли навчання з охорони праці та екологічної безпеки у 2024 р.; 520 співробітників взяли участь у програмах розвитку Soft Skills	Підвищення професійних компетенцій персоналу та розвиток кадрового потенціалу
Охорона праці та виробнича безпека	Комплексна програма заходів з охорони праці	19,68 млн грн у 2021 р.; 31,09 млн грн у 2023 р.; 32,06 млн грн у 2024 р.	Покращення умов праці та підвищення рівня виробничої безпеки
Екологічна модернізація та ESG	Проєкти енергоефективності та управління відходами	Частка утилізованих відходів зросла з 53 % у 2022 р. до 57 % у 2023 р. та 59,8 % у 2024 р.	Зниження негативного впливу на довкілля та підвищення екологічної ефективності діяльності
Соціальні інвестиції	Підтримка освіти, громад та соціальних ініціатив	110,8 млн грн благодійної допомоги у 2023 р.	Зміцнення соціальної відповідальності та підтримка розвитку громад

Джерело: складено автором за даними звітів зі сталого розвитку, фінансової звітності та корпоративних матеріалів АТ «Фармак» за 2021–2025 рр. [2-5].

Наведені результати свідчать, що інвестиційна діяльність АТ «Фармак» має комплексний характер і охоплює широкий спектр напрямів розвитку підприємства. Інвестиційна діяльність АТ «Фармак» не обмежується вкладеннями у виробничі потужності, а охоплює інноваційну, міжнародну, кадрову, соціальну та екологічну складові. Найбільший вплив на довгострокову конкурентоспроможність підприємства мають інвестиції у модернізацію виробництва, науково-дослідну діяльність та розвиток міжнародної інфраструктури. Водночас реалізація програм розвитку персоналу, охорони праці та екологічної модернізації сприяє підвищенню стійкості підприємства та формуванню його позитивної ділової репутації. Отже, результати проведеного аналізу підтверджують високий рівень диверсифікації інвестиційної діяльності АТ «Фармак» та її важливу роль у забезпеченні сталого розвитку підприємства.

2.3. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності АТ «Фармак»

Для визначення результативності інвестиційної діяльності підприємства недостатньо лише проаналізувати напрями інвестування та реалізовані проєкти. Важливим завданням є оцінювання сильних і слабких сторін інвестиційної діяльності, визначення можливостей її подальшого розвитку та виявлення факторів, які можуть впливати на ефективність реалізації інвестиційної стратегії підприємства.

Особливої актуальності така оцінка набуває в умовах високої динамічності міжнародного фармацевтичного ринку, посилення конкурентної боротьби та зростання вимог до інноваційної діяльності підприємств. Саме тому ефективне управління інвестиційною діяльністю потребує врахування не лише досягнутих результатів, а й потенційних можливостей та ризиків подальшого розвитку.

З огляду на значні масштаби інвестиційної діяльності АТ «Фармак», активний розвиток інноваційних проєктів та розширення міжнародної присутності доцільно провести SWOT-аналіз інвестиційної діяльності підприємства. Такий підхід дозволяє комплексно оцінити внутрішні та зовнішні

фактори, що визначають перспективи подальшого розвитку компанії та ефективність використання інвестиційних ресурсів. Результати SWOT-аналізу наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

SWOT-аналіз інвестиційної діяльності АТ «Фармак»

Сильні сторони (Strengths)	**Слабкі сторони (Weaknesses)**
Високий рівень фінансової стійкості та прибутковості	Значна капіталомісткість інноваційних проєктів
Лідерські позиції на фармацевтичному ринку України	Тривалий цикл розроблення та реєстрації нових препаратів
Наявність сучасного R&D-комплексу	Висока залежність від регуляторних вимог зовнішніх ринків
Експорт до понад 60 країн світу	Значні витрати на сертифікацію та вихід на нові ринки
Виробничі потужності в Україні та Іспанії	Чутливість до валютних ризиків
Можливості (Opportunities)	**Загрози (Threats)**
Подальше розширення присутності на міжнародних ринках	Посилення конкуренції з боку глобальних фармацевтичних корпорацій
Освоєння нових ринків Азії, Африки та Близького Сходу	Геополітична нестабільність та воєнні ризики
Залучення міжнародних інвестицій та партнерств	Валютні та інфляційні ризики
Розвиток цифрових технологій та автоматизації виробництва	Посилення регуляторних вимог у різних країнах
Розширення інноваційного портфеля лікарських засобів	Ризики порушення міжнародних логістичних ланцюгів

Джерело: складено автором за результатами проведеного дослідження.

За результатами проведеного аналізу, можна зробити висновки, що АТ «Фармак» має значний потенціал для подальшого розвитку інвестиційної діяльності. До ключових сильних сторін підприємства належать високий рівень фінансової стійкості, лідируючі позиції на фармацевтичному ринку України, наявність сучасного науково-дослідного комплексу та значний досвід роботи на міжнародних ринках. Важливою конкурентною перевагою компанії є також

широка географія експорту та наявність виробничих потужностей за межами України, що сприяє зміцненню її позицій на світовому фармацевтичному ринку.

Водночас результати SWOT-аналізу дозволили виявити окремі фактори, які можуть стримувати подальший розвиток інвестиційної діяльності підприємства. Насамперед це висока капіталомісткість інноваційних проєктів, значні витрати на проходження міжнародних сертифікаційних процедур та залежність від регуляторних вимог різних країн. Додатковими чинниками ризику виступають валютні коливання, зміни кон'юнктури світового фармацевтичного ринку та посилення конкуренції з боку великих міжнародних корпорацій.

Проведений аналіз також свідчить про наявність значних можливостей для подальшого розвитку інвестиційної діяльності АТ «Фармак». Перспективними напрямами є освоєння нових ринків збуту, розширення міжнародних партнерств, подальша цифровізація бізнес-процесів та розвиток інноваційного портфеля лікарських засобів. Водночас реалізація зазначених можливостей потребує врахування зовнішніх загроз, пов'язаних із геополітичною нестабільністю, зміною міжнародних регуляторних вимог та ризиками порушення логістичних ланцюгів постачання.

Таким чином, результати SWOT-аналізу підтверджують, що АТ «Фармак» має достатні передумови для подальшого нарощування інвестиційної активності та зміцнення конкурентних позицій на міжнародному ринку. Разом із тим виявлені проблеми та ризики потребують розроблення відповідних управлінських заходів, спрямованих на підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства.

Результати SWOT-аналізу дозволили не лише оцінити поточний стан інвестиційної діяльності АТ «Фармак», а й виявити ключові проблеми та потенційні резерви її подальшого розвитку. Врахування сильних і слабких сторін підприємства, а також можливостей і загроз зовнішнього середовища створює підґрунтя для визначення пріоритетних напрямів підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю. Узагальнену характеристику основних

проблем та резервів розвитку інвестиційної діяльності АТ «Фармак» наведено в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Проблеми та резерви підвищення ефективності інвестиційної діяльності АТ «Фармак»

Виявлені проблеми	**Резерви та можливості вдосконалення**
Висока капіталомісткість інноваційних та виробничих проєктів	Залучення міжнародних інвестицій, грантових програм та стратегічних партнерств
Значні витрати на сертифікацію продукції та вихід на нові ринки	Розширення співпраці з міжнародними регуляторними та галузевими організаціями
Посилення конкуренції з боку провідних світових фармацевтичних компаній	Прискорення виведення інноваційних препаратів на ринок та розширення продуктового портфеля
Валютні ризики та залежність від зовнішнього економічного середовища	Диверсифікація ринків збуту та джерел фінансування інвестиційних проєктів
Зростання вимог до якості, безпеки та екологічності виробництва	Подальша цифровізація виробничих процесів і впровадження ESG-практик
Ризики порушення міжнародних логістичних ланцюгів	Розвиток міжнародної виробничої та дистриб'юторської інфраструктури

Джерело: складено автором за результатами проведеного дослідження.

Дані табл. 2.11 свідчать, що поряд із наявними конкурентними перевагами АТ «Фармак» стикається з низкою викликів, характерних для сучасного фармацевтичного бізнесу. Водночас підприємство має значні резерви для підвищення ефективності інвестиційної діяльності, пов'язані з розвитком міжнародного співробітництва, активізацією інноваційної діяльності, цифровізацією бізнес-процесів та подальшим розширенням географії експорту. Реалізація зазначених напрямів дозволить зміцнити конкурентні позиції компанії та забезпечити її довгострокове зростання.

РОЗДІЛ 3
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АТ «ФАРМАК»

3.1. Напрями удосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак»

Проведений аналіз інвестиційної діяльності АТ «Фармак» засвідчив наявність значного інвестиційного потенціалу підприємства, що забезпечується стійким фінансовим станом, активною інноваційною діяльністю та високим рівнем міжнародної присутності. Водночас дослідження дозволило виявити низку проблем і викликів, пов'язаних із високою капіталомісткістю інвестиційних проєктів, посиленням конкуренції на світовому фармацевтичному ринку, необхідністю освоєння нових ринків збуту та підвищенням вимог до ефективності використання інвестиційних ресурсів.

З метою підвищення результативності управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» доцільно реалізувати комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на вдосконалення системи оцінювання інвестиційних проєктів, розвиток міжнародного інвестиційного співробітництва та посилення інноваційної складової інвестиційної діяльності підприємства (табл. 3.1).

Дані табл. 3.1 свідчать, що запропоновані напрями вдосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» орієнтовані на вирішення ключових проблем, виявлених у процесі дослідження. Реалізація зазначених заходів дозволить підвищити ефективність використання інвестиційних ресурсів, зміцнити інноваційний потенціал підприємства та забезпечити подальше розширення його міжнародної діяльності.

Особливе значення для підприємства має вдосконалення системи оцінювання інвестиційних проєктів, оскільки саме якість прийнятих інвестиційних рішень значною мірою визначає рівень майбутньої ефективності вкладених ресурсів. Водночас розвиток міжнародного інвестиційного співробітництва та посилення інноваційної складової інвестиційної діяльності

сприятимуть зміцненню конкурентних переваг АТ «Фармак» на світовому фармацевтичному ринку.

Таблиця 3.1

Основні напрями вдосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак»

Напрям удосконалення	**Зміст заходу**	**Очікуваний результат**
Удосконалення системи оцінювання інвестиційних проєктів	Запровадження комплексної системи оцінювання проєктів із використанням показників NPV, IRR, PI, строку окупності та аналізу ризиків	Підвищення обґрунтованості інвестиційних рішень та ефективності використання інвестиційних ресурсів
Розвиток міжнародного інвестиційного співробітництва	Активізація співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, інвестиційними фондами та стратегічними партнерами	Розширення джерел фінансування та зниження інвестиційних ризиків
Посилення інноваційної спрямованості інвестицій	Збільшення інвестицій у R&D, цифровізацію бізнес-процесів та розвиток сучасних фармацевтичних технологій	Підвищення конкурентоспроможності підприємства та прискорення виведення нових препаратів на ринок

Джерело: розроблено автором.

Серед запропонованих напрямів удосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» першочергове значення має підвищення якості процесу оцінювання та відбору інвестиційних проєктів. В умовах високої капіталомісткості фармацевтичного виробництва та значних витрат на проведення науково-дослідних робіт ефективність інвестиційних рішень безпосередньо впливає на фінансові результати підприємства та його конкурентоспроможність.

Проведений аналіз показав, що інвестиційна діяльність АТ «Фармак» охоплює широкий спектр напрямів — від модернізації виробничих потужностей і розвитку R&D до реалізації міжнародних та ESG-проєктів. За таких умов особливого значення набуває застосування єдиного підходу до оцінювання інвестиційних проєктів, який дозволяє враховувати не лише очікуваний економічний ефект, а й рівень ризику, стратегічну важливість проєкту та його відповідність довгостроковим цілям розвитку підприємства.

З метою підвищення обґрунтованості інвестиційних рішень доцільно впровадити удосконалену систему оцінювання інвестиційних проєктів, яка передбачає комплексне використання фінансових та нефінансових критеріїв відбору. Запропонована система дозволить підвищити ефективність використання інвестиційних ресурсів, знизити ризик реалізації малоефективних проєктів та забезпечити концентрацію фінансування на найбільш перспективних напрямах розвитку підприємства.

Для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» доцільно використовувати комплексний підхід до оцінювання інвестиційних проєктів, який передбачає послідовне проходження етапів аналізу, відбору та контролю реалізації інвестиційних рішень. Запропонована система оцінювання дозволяє враховувати як фінансові результати проєкту, так і його стратегічне значення для підприємства. Схему удосконаленої системи оцінювання інвестиційних проєктів АТ «Фармак» наведено на рис. 3.1.

На відміну від традиційного підходу, який базується переважно на фінансових показниках ефективності, запропонована система передбачає додаткове врахування інвестиційних ризиків, стратегічної відповідності проєкту цілям розвитку підприємства та його впливу на ESG-показники. Це дозволяє приймати більш обґрунтовані інвестиційні рішення та забезпечувати узгодженість інвестиційної діяльності із довгостроковою стратегією розвитку АТ «Фармак».

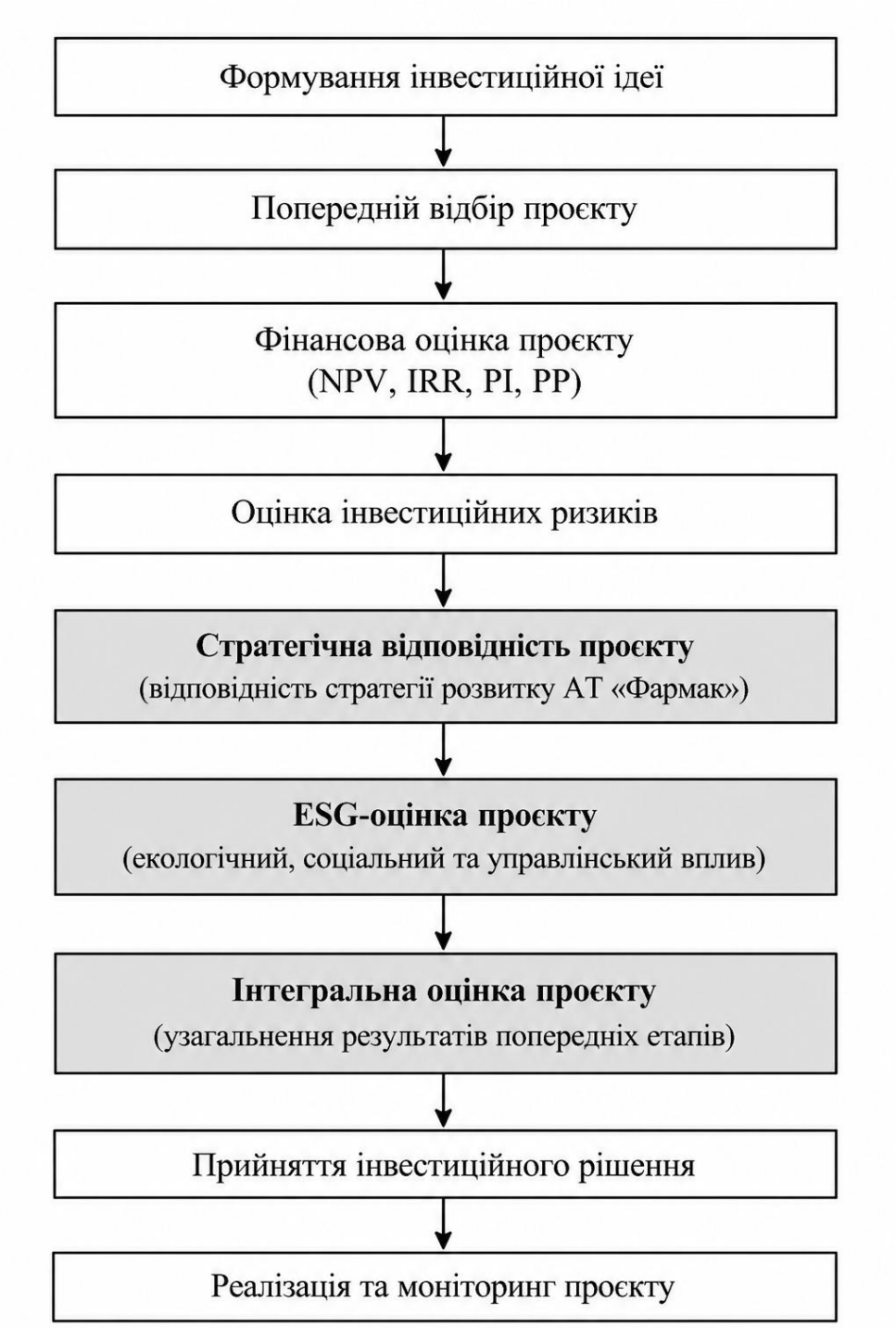

Рис. 3.1. Удосконалена система оцінювання інвестиційних проєктів в управлінні інвестиційною діяльністю АТ «Фармак»

Джерело: розроблено автором

Запропонована система оцінювання інвестиційних проєктів відрізняється від традиційного підходу розширенням переліку критеріїв прийняття інвестиційних рішень. Якщо класичні методики переважно базуються на

використанні фінансових показників ефективності, таких як чиста приведена вартість (NPV), внутрішня норма прибутковості (IRR), індекс прибутковості (PI) та строк окупності інвестицій, то запропонована система передбачає додаткове врахування стратегічних, ризикових та ESG-факторів.

Особливістю запропонованого підходу є включення етапу оцінювання стратегічної відповідності проєкту, що дозволяє визначити ступінь його узгодженості з довгостроковими цілями розвитку АТ «Фармак». Це особливо важливо для підприємства, яке реалізує масштабні проєкти у сфері міжнародної експансії, інноваційної діяльності та розвитку виробничих потужностей.

Крім того, до системи включено ESG-оцінювання, яке передбачає аналіз екологічного, соціального та управлінського впливу інвестиційного проєкту. Врахування ESG-критеріїв відповідає сучасним тенденціям розвитку міжнародного бізнесу та сприяє підвищенню інвестиційної привабливості підприємства для потенційних інвесторів і партнерів.

Завершальним елементом запропонованої системи є інтегральна оцінка проєкту, яка забезпечує комплексне узагальнення результатів фінансового аналізу, оцінювання ризиків, стратегічної відповідності та ESG-показників. Це дозволяє підвищити обґрунтованість інвестиційних рішень і знизити ймовірність реалізації проєктів, які не забезпечують достатнього стратегічного або економічного ефекту.

Для АТ «Фармак» застосування комплексного підходу до оцінювання інвестиційних проєктів є особливо актуальним з огляду на значну кількість проєктів, що реалізуються одночасно у виробничій, інноваційній та міжнародній сферах діяльності. У таких умовах прийняття інвестиційних рішень виключно на основі фінансових показників може призвести до недооцінки стратегічних переваг окремих проєктів або пов'язаних з ними ризиків. Запропонована система дозволяє забезпечити більш збалансований підхід до формування інвестиційного портфеля підприємства та підвищити ефективність управління інвестиційними ресурсами в довгостроковій перспективі.

Для обґрунтування доцільності впровадження запропонованої системи оцінювання інвестиційних проєктів доцільно порівняти її з традиційним підходом, який переважно базується на аналізі фінансових показників ефективності. Порівняльну характеристику підходів наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Порівняльна характеристика традиційної та удосконаленої систем оцінювання інвестиційних проєктів

Критерій	**Традиційна система**	**Удосконалена система**
Основа прийняття рішення	Фінансові показники (NPV, IRR, PI, PP)	Фінансові, стратегічні, ризикові та ESG-критерії
Врахування ризиків	Обмежене	Комплексна оцінка інвестиційних ризиків
Стратегічна відповідність	Зазвичай не оцінюється	Оцінюється відповідність цілям розвитку підприємства
ESG-фактори	Не враховуються	Враховуються під час відбору проєктів
Обґрунтованість рішень	Середня	Висока
Ризик реалізації неефективних проєктів	Вищий	Нижчий
Відповідність сучасним вимогам міжнародного бізнесу	Часткова	Висока

Джерело: розроблено автором.

Дані табл. 3.2 свідчать, що запропонована система оцінювання інвестиційних проєктів забезпечує більш комплексний підхід до прийняття інвестиційних рішень. На відміну від традиційних методів, вона враховує не лише фінансову ефективність проєкту, а й його стратегічне значення для підприємства, рівень ризику та відповідність принципам сталого розвитку. Це особливо важливо для АТ «Фармак», діяльність якого пов'язана з реалізацією довгострокових інноваційних та міжнародних проєктів.

Важливим напрямом підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» є розвиток міжнародного інвестиційного

співробітництва. Незважаючи на високий рівень фінансової стійкості підприємства та значні обсяги власних інвестиційних ресурсів, залучення зовнішніх джерел фінансування дозволяє розширити можливості реалізації масштабних інвестиційних проєктів і знизити навантаження на власний капітал підприємства.

Для міжнародної фармацевтичної компанії особливого значення набуває співпраця з міжнародними фінансовими організаціями, інвестиційними фондами, науково-дослідними установами та стратегічними партнерами. Така взаємодія сприяє не лише залученню додаткових фінансових ресурсів, а й забезпечує доступ до сучасних технологій, інноваційних розробок, міжнародного досвіду управління та нових ринків збуту.

З огляду на активну експортну діяльність АТ «Фармак» та його присутність на міжнародних ринках доцільно сформувати систему розвитку міжнародного інвестиційного співробітництва, яка передбачатиме диверсифікацію джерел фінансування та розширення партнерської мережі підприємства.

Основні напрями розвитку міжнародного інвестиційного співробітництва АТ «Фармак» наведено на рис. 3.2.

Як видно з рис. 3.2, розвиток міжнародного інвестиційного співробітництва АТ «Фармак» доцільно здійснювати за декількома взаємопов'язаними напрямами. Важливу роль у реалізації інвестиційних проєктів можуть відігравати міжнародні фінансові організації, співпраця з якими відкриває можливості для залучення кредитних ресурсів, грантового фінансування та участі у програмах підтримки інноваційного розвитку. Використання таких інструментів дозволяє знизити вартість залученого капіталу та диверсифікувати джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємства.

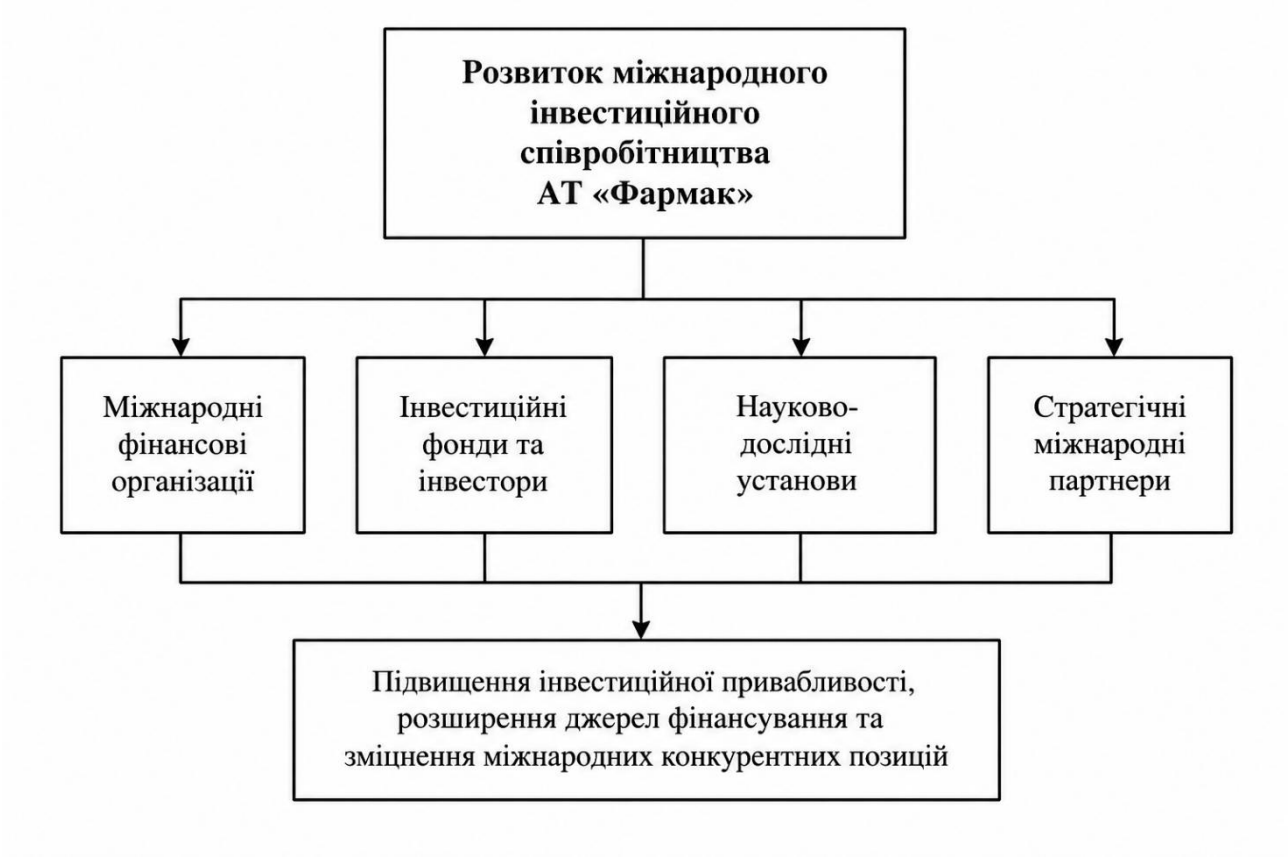

Рис. 3.2. Напрями розвитку міжнародного інвестиційного співробітництва АТ «Фармак»

Джерело: розроблено автором.

Перспективним напрямом є також активізація взаємодії з інвестиційними фондами та приватними інвесторами. Залучення зовнішнього капіталу сприятиме реалізації масштабних інвестиційних проєктів, пов'язаних із модернізацією виробництва, розвитком науково-дослідної діяльності та освоєнням нових ринків збуту. Крім того, така співпраця забезпечує додаткові можливості для поширення сучасних підходів до управління інвестиційною діяльністю.

Важливе значення для АТ «Фармак» має розширення співробітництва з міжнародними науково-дослідними та освітніми установами. Реалізація спільних дослідницьких програм, участь у міжнародних наукових проєктах та обмін досвідом сприятимуть прискоренню інноваційного розвитку підприємства та підвищенню його технологічного потенціалу. Водночас розвиток стратегічних

партнерств із провідними фармацевтичними компаніями створюватиме передумови для виходу на нові ринки, реалізації кооперацийних проєктів та зміцнення міжнародних конкурентних позицій підприємства.

Таким чином, запропоновані напрями розвитку міжнародного інвестиційного співробітництва сприятимуть підвищенню інвестиційної привабливості АТ «Фармак», розширенню можливостей фінансування інвестиційних проєктів та забезпеченню довгострокового зростання підприємства на міжнародному фармацевтичному ринку.

Третім напрямом удосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» є посилення інноваційної спрямованості інвестиційних вкладень. Проведений аналіз показав, що інноваційна діяльність є одним із ключових чинників забезпечення конкурентоспроможності підприємства на міжнародному фармацевтичному ринку. Саме тому подальше зростання ефективності інвестиційної діяльності має бути пов'язане з розвитком науково-дослідних робіт, цифрових технологій та сучасних виробничих рішень.

Для фармацевтичних підприємств інновації виступають не лише джерелом конкурентних переваг, а й необхідною умовою довгострокового розвитку. У зв'язку з цим доцільно збільшити частку інвестицій, спрямованих на розроблення нових лікарських засобів, модернізацію лабораторного обладнання, автоматизацію виробничих процесів та впровадження цифрових технологій управління.

Особливу увагу доцільно приділити інвестиціям у розвиток R&D-інфраструктури, впровадження технологій штучного інтелекту для аналізу даних, цифровізацію виробничих процесів та створення сучасних систем підтримки управлінських рішень. Реалізація таких заходів сприятиме прискоренню інноваційного циклу, підвищенню продуктивності праці та зміцненню позицій підприємства на міжнародних ринках.

Основні напрями посилення інноваційної спрямованості інвестиційної діяльності АТ «Фармак» наведено на рис. 3.3.

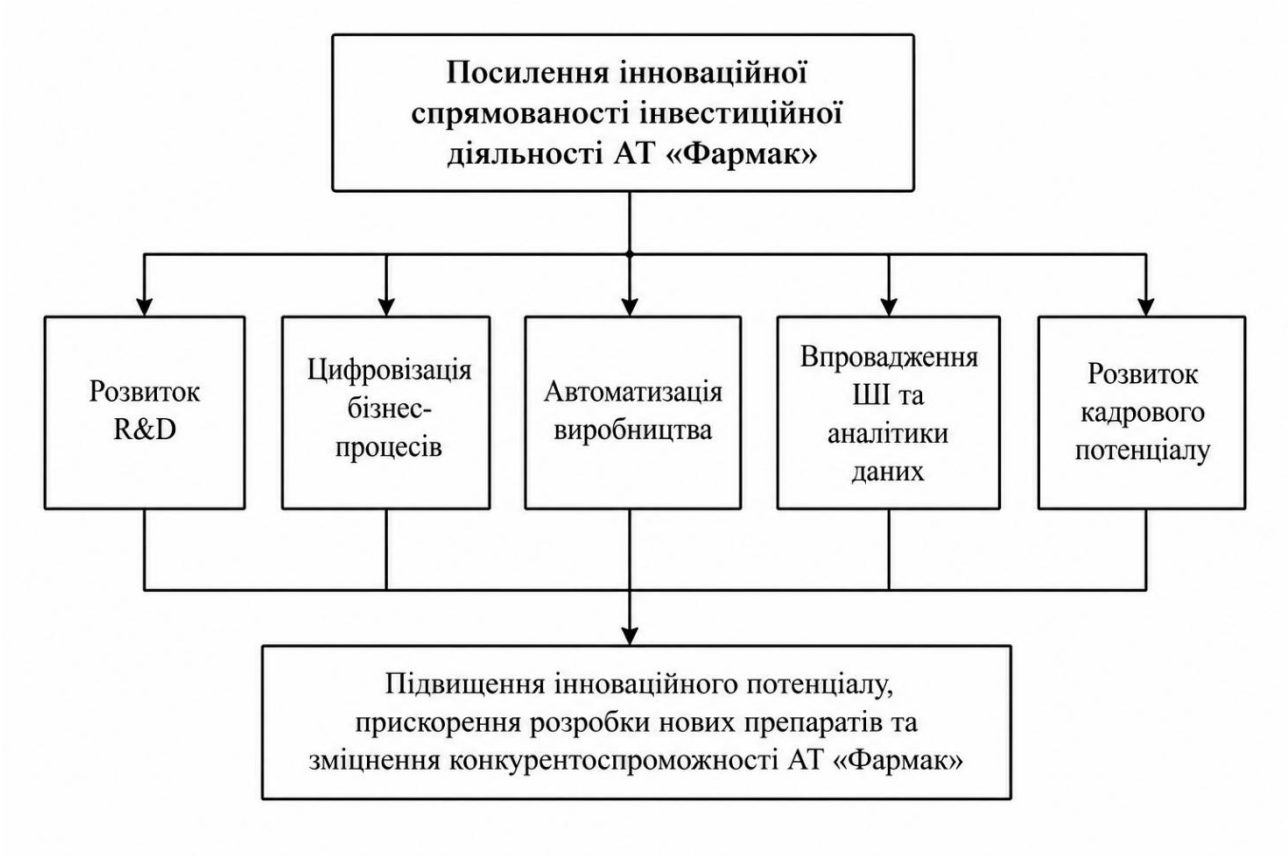

Рис. 3.3. Напрями посилення інноваційної спрямованості інвестиційної діяльності АТ «Фармак»

Дані рис. 3.3 свідчать, що посилення інноваційної спрямованості інвестиційної діяльності АТ «Фармак» має здійснюватися через розвиток науково-дослідної бази, цифровізацію бізнес-процесів, автоматизацію виробництва, впровадження інструментів штучного інтелекту та розвиток кадрового потенціалу. Поєднання цих напрямів дозволить підприємству скоротити тривалість інноваційного циклу, підвищити ефективність управлінських рішень та забезпечити більш швидке виведення нових лікарських засобів на ринок.

Особливе значення має інтеграція цифрових технологій та аналітики даних у процес управління інвестиційними проєктами. Це дозволить підвищити точність прогнозування результатів, посилити контроль за реалізацією проєктів і своєчасно виявляти відхилення від запланованих показників. Водночас розвиток кадрового потенціалу є необхідною умовою успішного впровадження

інноваційних рішень, оскільки ефективність таких змін залежить від рівня професійних компетенцій персоналу.

Отже, запропоновані напрями вдосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» мають комплексний характер і спрямовані на підвищення обґрунтованості інвестиційних рішень, розширення джерел фінансування, посилення інноваційного потенціалу та зміцнення міжнародних конкурентних позицій підприємства.

3.2. Удосконалення системи оцінювання та відбору інвестиційних проєктів АТ «Фармак»

Одним із ключових напрямів підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» є вдосконалення системи оцінювання та відбору інвестиційних проєктів. Проведений у другому розділі аналіз показав, що підприємство реалізує значну кількість інвестиційних проєктів, пов'язаних із розвитком виробничих потужностей, інноваційною діяльністю, цифровою трансформацією та міжнародною експансією. У таких умовах особливого значення набуває забезпечення високої якості процесу прийняття інвестиційних рішень.

Традиційні підходи до оцінювання інвестиційних проєктів переважно ґрунтуються на використанні фінансових показників ефективності, зокрема чистої приведеної вартості, внутрішньої норми прибутковості, індексу прибутковості та строку окупності інвестицій. Незважаючи на їх важливість, застосування лише фінансових критеріїв не дозволяє повною мірою врахувати стратегічне значення проєкту, його вплив на інноваційний розвиток підприємства та відповідність сучасним вимогам сталого розвитку.

З метою підвищення обґрунтованості інвестиційних рішень доцільно впровадити систему багатокритеріального оцінювання інвестиційних проєктів, яка передбачає поєднання фінансових, стратегічних, ризикових та ESG-критеріїв. Такий підхід дозволить забезпечити комплексне оцінювання

альтернативних варіантів інвестування та підвищити ефективність формування інвестиційного портфеля підприємства.

Запропонована система багатокритеріального оцінювання інвестиційних проєктів передбачає використання декількох груп критеріїв, які характеризують різні аспекти ефективності майбутніх інвестицій. Склад та зміст критеріїв наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Критерії оцінювання інвестиційних проєктів АТ «Фармак»

Група критеріїв	**Показники оцінювання**	**Значення для прийняття рішення**
Фінансові	NPV, IRR, PI, PP	Визначення економічної доцільності проєкту
Стратегічні	Відповідність стратегії розвитку підприємства, вплив на міжнародну конкурентоспроможність	Оцінювання довгострокового ефекту
Ризикові	Рівень інвестиційного ризику, чутливість проєкту, ймовірність відхилень	Врахування невизначеності та можливих втрат
ESG-критерії	Екологічний, соціальний та управлінський вплив	Забезпечення відповідності принципам сталого розвитку
Інноваційні	Вплив на розвиток R&D, цифровізацію та технологічне оновлення	Підвищення інноваційного потенціалу підприємства

Джерело: розроблено автором.

Дані табл. 3.3 свідчать, що запропонована система оцінювання інвестиційних проєктів передбачає комплексний підхід до прийняття інвестиційних рішень. На відміну від традиційних методик, які переважно орієнтовані на визначення фінансової ефективності проєкту, запропонований підхід дозволяє враховувати його стратегічне значення, рівень ризику, інноваційний потенціал та відповідність принципам сталого розвитку.

Особливого значення для АТ «Фармак» набуває оцінювання стратегічних та інноваційних критеріїв, оскільки значна частина інвестиційних проєктів підприємства пов'язана з розвитком науково-дослідної діяльності, модернізацією виробництва та виходом на нові міжнародні ринки. У таких умовах короткострокова фінансова ефективність не завжди є достатнім критерієм для прийняття рішення щодо реалізації проєкту.

Запропонована система також передбачає врахування ESG-критеріїв, що відповідає сучасним тенденціям розвитку міжнародного бізнесу та підвищує інвестиційну привабливість підприємства. Включення до процесу оцінювання екологічних, соціальних та управлінських аспектів дозволяє більш повно оцінити довгострокові наслідки реалізації інвестиційних проєктів і забезпечити їх відповідність принципам сталого розвитку.

Водночас різні групи критеріїв мають неоднаковий вплив на результати прийняття інвестиційних рішень. Наприклад, фінансові показники дозволяють оцінити економічну ефективність проєкту, тоді як стратегічні та інноваційні критерії характеризують його внесок у довгостроковий розвиток підприємства. Ризикові показники дають можливість врахувати рівень невизначеності реалізації проєкту, а ESG-критерії відображають його відповідність сучасним вимогам відповідального ведення бізнесу та принципам сталого розвитку. У зв'язку з цим доцільним є використання вагового підходу, який забезпечує диференційоване врахування окремих критеріїв під час комплексного оцінювання інвестиційних проєктів.

Для практичного використання запропонованої системи оцінювання доцільно визначити вагомість окремих груп критеріїв у загальній системі прийняття інвестиційних рішень. Рекомендовану структуру вагових коефіцієнтів наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Рекомендована структура вагових коефіцієнтів критеріїв оцінювання інвестиційних проєктів АТ «Фармак»

Група критеріїв	**Ваговий коефіцієнт, %**	**Обґрунтування**
Фінансові	35	Визначають економічну доцільність інвестування
Стратегічні	25	Відображають відповідність цілям розвитку підприємства
Ризикові	15	Дозволяють врахувати невизначеність зовнішнього середовища
ESG-критерії	10	Забезпечують відповідність принципам сталого розвитку
Інноваційні	15	Характеризують вплив проєкту на технологічний розвиток підприємства
Разом	**100**	—

Джерело: розроблено автором.

Дані табл. 3.4 свідчать, що найбільшу вагу в системі оцінювання інвестиційних проєктів доцільно надати фінансовим критеріям, оскільки саме вони визначають економічну доцільність реалізації інвестиційних вкладень та їх потенційну прибутковість. Водночас суттєве значення мають стратегічні критерії, які дозволяють оцінити відповідність проєкту довгостроковим цілям розвитку підприємства та його вплив на зміцнення конкурентних позицій АТ «Фармак».

Запропонований розподіл вагових коефіцієнтів також передбачає врахування інноваційних та ризикових аспектів інвестиційної діяльності. Такий підхід є особливо актуальним для фармацевтичної галузі, де реалізація інноваційних проєктів супроводжується значними фінансовими витратами та високим рівнем невизначеності. Включення до системи оцінювання ESG-критеріїв забезпечує її відповідність сучасним міжнародним підходам до управління інвестиціями та принципам сталого розвитку.

Отже, запропонована система багатокритеріального оцінювання інвестиційних проєктів дозволяє підвищити обґрунтованість інвестиційних

рішень, забезпечити більш ефективний розподіл інвестиційних ресурсів та сприяти реалізації проєктів, які найбільшою мірою відповідають стратегічним інтересам АТ «Фармак».

3.3. Оцінка очікуваних результатів впровадження запропонованих заходів

Запропоновані напрями вдосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» спрямовані на підвищення ефективності прийняття інвестиційних рішень, розширення можливостей залучення інвестиційних ресурсів та посилення інноваційного потенціалу підприємства. Реалізація зазначених заходів дозволить не лише підвищити результативність інвестиційної діяльності, а й забезпечити зміцнення конкурентних позицій компанії на міжнародному фармацевтичному ринку.

Важливою особливістю запропонованих заходів є їх комплексний характер, оскільки вони охоплюють різні аспекти управління інвестиційною діяльністю підприємства. Зокрема, запропоновані рішення спрямовані на вдосконалення процесу оцінювання інвестиційних проєктів, розширення міжнародного співробітництва та активізацію інноваційної діяльності. Взаємодоповнюваність зазначених заходів створює передумови для отримання синергетичного ефекту, що проявлятиметься у підвищенні ефективності використання інвестиційних ресурсів та забезпеченні довгострокового розвитку підприємства.

Оскільки більшість запропонованих заходів мають організаційно-управлінський характер, оцінювання їх ефективності доцільно здійснювати через визначення очікуваних якісних та кількісних результатів. Такий підхід дозволяє оцінити потенційний вплив запропонованих заходів на різні аспекти діяльності підприємства та визначити перспективи їх практичного впровадження. Очікувані результати реалізації запропонованих заходів наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Очікувані результати впровадження запропонованих заходів щодо вдосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак»

Запропонований захід	**Проблема, що вирішується**	**Очікуваний результат**
Впровадження удосконаленої системи оцінювання інвестиційних проєктів	Недостатнє врахування стратегічних, ризикових та ESG-факторів під час прийняття інвестиційних рішень	Підвищення обґрунтованості інвестиційних рішень та ефективності використання інвестиційних ресурсів
Розвиток міжнародного інвестиційного співробітництва	Обмеженість джерел фінансування інвестиційних проєктів	Розширення доступу до зовнішніх фінансових ресурсів та міжнародного досвіду
Посилення інноваційної спрямованості інвестиційної діяльності	Необхідність підтримання високого рівня технологічного розвитку та інноваційної активності	Прискорення розробки нових препаратів та зміцнення конкурентних переваг підприємства
Використання багатокритеріального підходу до відбору проєктів	Ризик реалізації недостатньо ефективних інвестиційних проєктів	Оптимізація структури інвестиційного портфеля підприємства
Врахування ESG-критеріїв під час оцінювання проєктів	Необхідність відповідності міжнародним стандартам сталого розвитку	Підвищення інвестиційної привабливості та репутаційної стійкості компанії

Джерело: розроблено автором.

Очікувані результати, наведені в табл. 3.5, характеризують потенційний вплив запропонованих заходів на різні аспекти інвестиційної діяльності АТ «Фармак». Для більш наочного відображення їх значущості та визначення пріоритетності впровадження доцільно узагальнити результати у графічній формі. Візуалізація очікуваного впливу окремих заходів дозволяє визначити напрями, реалізація яких забезпечить найбільший внесок у підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства. Рівень очікуваного впливу запропонованих заходів наведено на рис. 3.4.

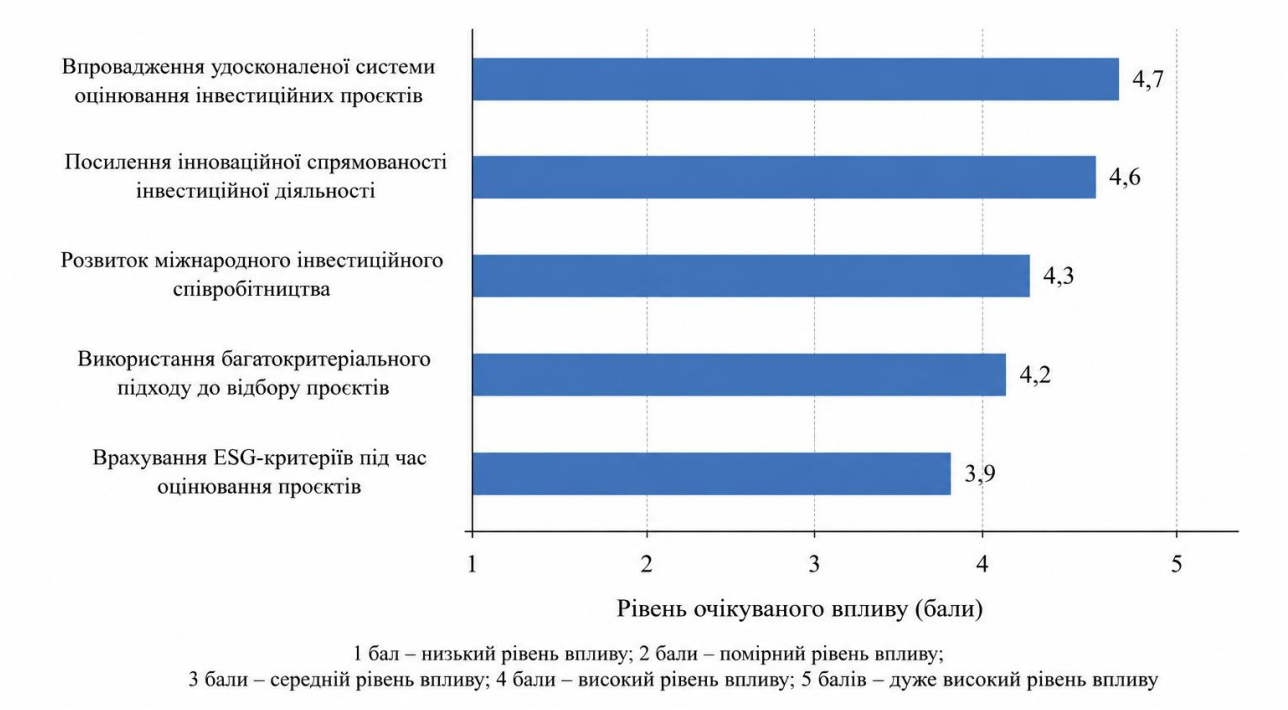

Рис. 3.4. Рівень очікуваного впливу запропонованих заходів щодо вдосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак»

Джерело: розроблено автором.

Оцінювання очікуваного впливу запропонованих заходів здійснювалося методом експертного ранжування. Для кожного заходу визначався потенційний вплив на ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства з урахуванням таких критеріїв, як підвищення якості інвестиційних рішень, вплив на інноваційний розвиток, можливості залучення додаткових інвестиційних ресурсів, зниження інвестиційних ризиків та зміцнення конкурентних позицій підприємства.

Оцінювання проводилося за п'ятибальною шкалою, де 1 бал відповідає низькому рівню очікуваного впливу, 2 бали — помірному, 3 бали — середньому, 4 бали — високому, а 5 балів — дуже високому рівню впливу. Підсумкова оцінка для кожного заходу визначалась на основі узагальнення його потенційного впливу на результати інвестиційної діяльності АТ «Фармак».

Отримані результати не претендують на точний економічний прогноз, а використовуються для порівняльної оцінки запропонованих заходів та визначення пріоритетності їх впровадження. Такий підхід дозволяє наочно

відобразити відносну значущість окремих напрямів удосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Дані рис. 3.4 свідчать, що найбільший очікуваний вплив на підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак» матиме впровадження удосконаленої системи оцінювання інвестиційних проєктів, яке отримало оцінку 4,7 бала. Це пояснюється тим, що якість прийняття інвестиційних рішень безпосередньо впливає на ефективність використання фінансових ресурсів підприємства, рівень інвестиційних ризиків та результативність реалізації інвестиційних проєктів.

Високу оцінку також отримав захід, пов'язаний із посиленням інноваційної спрямованості інвестиційної діяльності (4,6 бала). Для підприємства фармацевтичної галузі інновації є одним із ключових факторів конкурентоспроможності, тому інвестиції у розвиток науково-дослідної діяльності, цифровізацію та технологічне оновлення мають вагомий стратегічний ефект.

Розвиток міжнародного інвестиційного співробітництва оцінено на рівні 4,3 бала, що свідчить про його важливу роль у розширенні джерел фінансування та зміцненні міжнародних позицій підприємства. Дещо нижчі оцінки отримали використання багатокритеріального підходу до відбору проєктів (4,2 бала) та врахування ESG-критеріїв під час оцінювання проєктів (3,9 бала). Водночас навіть ці заходи характеризуються високим рівнем очікуваного впливу та є важливими складовими сучасної системи управління інвестиційною діяльністю.

Отже, результати проведеного оцінювання підтверджують доцільність впровадження запропонованих заходів та свідчать про їх здатність забезпечити підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак», зміцнення його інноваційного потенціалу та посилення конкурентних позицій на міжнародному фармацевтичному ринку.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні та практичні аспекти управління інвестиційною діяльністю підприємства – суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності на прикладі АТ «Фармак» та розроблено рекомендації щодо її вдосконалення.

У першому розділі роботи досліджено сутність інвестиційної діяльності підприємства та її роль у забезпеченні довгострокового розвитку суб'єктів господарювання. Встановлено, що інвестиційна діяльність є важливим інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємства, оновлення виробничих потужностей, впровадження інновацій та забезпечення стійкого економічного зростання. Узагальнено основні підходи до класифікації інвестицій, визначено особливості управління інвестиційною діяльністю підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та розглянуто сучасні методи оцінювання ефективності інвестиційних проєктів.

У другому розділі проведено аналіз інвестиційної діяльності АТ «Фармак». Встановлено, що підприємство є одним із провідних виробників фармацевтичної продукції в Україні та активно здійснює зовнішньоекономічну діяльність. За результатами аналізу виявлено позитивну динаміку основних фінансово-економічних показників підприємства протягом 2022–2025 рр. Зокрема, вартість активів зросла з 11 288,7 млн грн до 16 820,6 млн грн, власний капітал – з 9 466,5 млн грн до 14 087,1 млн грн, а чистий дохід від реалізації продукції – з 7 774,7 млн грн до 13 272,5 млн грн. Одночасно спостерігалося зростання чистого прибутку та покращення показників рентабельності діяльності.

Дослідження показало, що інвестиційна діяльність АТ «Фармак» має комплексний характер і охоплює модернізацію виробничих потужностей, розвиток науково-дослідної діяльності, цифровізацію бізнес-процесів, реалізацію екологічних та соціальних ініціатив, а також розширення міжнародної присутності компанії. Установлено, що підприємство активно інвестує у розвиток інноваційного потенціалу та посилення конкурентних

переваг на міжнародних ринках. Водночас SWOT-аналіз дозволив виявити необхідність удосконалення процесів оцінювання інвестиційних проєктів, розширення міжнародного інвестиційного співробітництва та посилення інноваційної складової інвестиційної діяльності.

У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення управління інвестиційною діяльністю АТ «Фармак». Запропоновано впровадження удосконаленої системи оцінювання інвестиційних проєктів, яка передбачає поєднання фінансових, стратегічних, ризикових, інноваційних та ESG-критеріїв. Розроблено систему багатокритеріального оцінювання інвестиційних проєктів та рекомендовано структуру вагових коефіцієнтів для використання під час прийняття інвестиційних рішень.

Також запропоновано заходи щодо розвитку міжнародного інвестиційного співробітництва шляхом активізації взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями, інвестиційними фондами, науково-дослідними установами та стратегічними партнерами. Окрему увагу приділено посиленню інноваційної спрямованості інвестиційної діяльності підприємства через розвиток R&D, цифровізацію бізнес-процесів, автоматизацію виробництва, впровадження інструментів штучного інтелекту та розвиток кадрового потенціалу.

Проведене оцінювання очікуваних результатів засвідчило високий потенціал запропонованих заходів. Найбільший очікуваний вплив має впровадження удосконаленої системи оцінювання інвестиційних проєктів, що обумовлено її здатністю підвищити обґрунтованість інвестиційних рішень та ефективність використання інвестиційних ресурсів. Високі оцінки також отримали заходи щодо посилення інноваційної спрямованості інвестиційної діяльності та розвитку міжнародного інвестиційного співробітництва.

Отже, поставлену мету роботи досягнуто, а визначені завдання виконано. Запропоновані рекомендації мають практичну цінність для АТ «Фармак» та можуть бути використані для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю, зміцнення інноваційного потенціалу підприємства та забезпечення його подальшого розвитку в умовах міжнародної конкуренції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алейнікова О. В., Притула Н. М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент : навч. посіб. Київ : ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2016. 614 с.
2. АТ «Фармак». Звіт зі сталого розвитку 2024. URL: https://farmak.ua
3. АТ «Фармак». Звіт про управління за 2024 рік. URL: https://farmak.ua
4. АТ «Фармак». Офіційний сайт компанії. URL: https://farmak.ua
5. АТ «Фармак». Фінансова звітність за 2022–2025 роки. URL: https://farmak.ua
6. Бєлобородова М. Теоретико-методологічні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2020. Вип. 2. С. 3–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sepid_2020_2_3
7. Білик Р. С., Гаврилюк О. В. Сучасні проблеми залучення інвестиційних ресурсів в економіку України. Регіональна економіка. 2022. № 3 (105). С. 106-111. DOI: https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-3-11, URL: https://re.gov.ua/re202203/re202203_106_BilykRS,HavrylyukOV.pdf
8. Бланк І. А. Інвестиційний менеджмент : навчальний курс. Київ : Ельга-Н, Ніка-Центр, 2001. 448 с.
9. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент : навчальний курс. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2004. 656 с.
10. Боковець О., Мороз В. Управління інвестиціями : навч. посібник. Вінниця : ВФЕУ, 2023. 186 с.
11. Боровик М. В. Ризик-менеджмент : конспект лекцій для студентів магістратури спеціальності 073 Менеджмент. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 65 с.
12. Бурдонос Л. І., Виноградня В. М. Управління інвестиційною привабливістю підприємства. *Modern Economics*. 2021. № 30. С. 47–51. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-07

13. Вовк В. А., Гаврильченко О. В. Формування напрямків підвищення інвестиційної привабливості підприємства на підставі методів економіко-математичного моделювання. *Бізнес Інформ*. 2022. № 3. С. 38–48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2022_3_7

14. Вонс , Ігор Васильович. «МОДЕРНІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЙ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ». *ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА*, вип. 1, Березень 2026, с. 170-9, https://doi.org/10.37332/.

15. Гринюк Н., Докієнко Л. Фінансові індикатори забезпечення інвестиційної привабливості підприємства. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 3. С. 81–96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2022_3_8

16. Гулей А. І., Гулей С. А., Гуменний М. І., Лазорчин В. А., Шапка В. А. Ключові фактори оцінки інвестиційної привабливості підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2021. Т. 6. № 4. С. 153–160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujae_2021_6_4_20

17. Гуменний М. І., Гайтко Д. Стратегічне управління інвестиційною привабливістю підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Т. 5. № 4. С. 413–421. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujae_2020_5_4_51

18. Дараган О. Механізм управління інвестиційною діяльністю на підприємствах залізничного транспорту. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2015. № 49. С. 174-179. URL: https://www.researchgate.net/publication/291010201_MEHANIZM_UPRAVLINNA_INVESTICIJNOU_DIALNISTU_NA_PIDPRIEMSTVAH_ZALIZNICNOGO_TRANSPORTU

19. Денисюк О. Г., Цаль-Цалко Ю. С. Стратегія і тактика управління об’єктами інвестиційної діяльності бізнесу у сфері виробництва молочних продуктів в умовах резильєнтності. Економіка та суспільство. 2025. Випуск № 74. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-29.

20. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/

21. Диба М. І. Суть та види фінансових ризиків у системі ризик-менеджменту підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2008. № 635. С. 22–28.

22. Доценко І., Матвійчук Л. Модель оцінки інвестиційної привабливості підприємства. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2021. № 2. С. 6–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2021_2_3

23. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с.

24. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Коваль К. С. Сучасні методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 2. С. 80–85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2021_2_15

25. Іщук О. С. Моделі інтегрального оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності промислових підприємств регіону. *Регіональна економіка*. 2008. № 2. С. 25–33.

26. Кишакевич, Б. Ю., & Савка, О. В. (2025). Цифровізація зовнішньоекономічних процесів як антикризовий інструмент відновлення інвестиційної привабливості роздрібної торгівлі в Україні. Здобутки економіки: перспективи та інновації, (23). https://doi.org/10.5281/zenodo.17404474

27. КІМ, Олексій Олексійович. Кім ОО цифровізація економіки як ключовий фактор підвищення інвестиційної привабливості та експортного потенціалу України в умовах активізації інвестиційної діяльності ТНК. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2025-3_0-pages-46_54.pdf

28. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2008. 483 с.

29. Колібан Д. В. Механізм оцінки інвестиційно-інноваційної привабливості сучасного підприємства. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 13(1). С. 129–132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_13(1)__29

30. Кондратенко Н. О., Трагнюк О. Я. Удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання. Бізнес Інформ. 2021. № 3. С. 194-201. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-3-194-201.

31. Коренюк П., Копил О. Концептуальні підходи та методи визначення інвестиційної привабливості національної економіки. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2018_2_10

32. КОТВИЦЬКА, Наталія Миколаївна; НАЗАРОВ, Олексій Вікторович. Глобальні тренди в стратегічному управлінні інвестиційною діяльністю підприємств. Здобутки економіки: перспективи та інновації, 2025, 21.

33. Кравченко М. О., Павленко Т. А. Проблеми забезпечення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств: макроекономічні аспекти. Економіка та суспільство. 2022. № 44. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-104,
URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1887/1817

34. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 520 с.

35. Кривов'язюк І. В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2018. Вип. 31. С. 83–90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_31_19

36. Кривокульська Н., Вонс І. Інвестиційна діяльність як напрям реалізації державної політики сталого розвитку. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. 2023. Вип. 28. С. 72-79. DOI: 10.35774/rarrpsu2023.28.072.

37. Крижанівська М., Степанова А. Концептуальні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства. Економіка та суспільство. 2022. Випуск № 37. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-10.

38. Кузьмін О. Є., Юринець О. В., Ємельянов О. Ю. Розвиток інвестиційної привабливості підприємств в умовах антикризового управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 5–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2021_10_3

39. Лобунець Т. В., Гончар Г. П. Особливості інвестування бізнесу в умовах війни. Наукові перспективи. 2022. № 8 (22). С. 155-164. DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-8(26)-155-164,
URL: http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/2371/2374

40. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

41. Маковецька І., Вознюк І. Управління інвестиційною діяльністю сучасного підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2022. № 3-4(40). С. 62-66. DOI: 10.31673/2415-8089.2022.036266.

42. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій : наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.1998 р. № 22. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98

43. Міністерство фінансів України. URL: https://minfin.com.ua/ua/

44. Могильна, Л., & Воробйов, І. (2024). УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ПІДПРИЄМСТВА. Економіка та суспільство, (66). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-130

45. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Інвестиційна привабливість України: основні тенденції, проблеми та ключові вектори вирішення. Innovation and Sustainability. 2023. № 1. С. 164-175. DOI: https://doi.org/10.31649/ins.2023.1.164.175,
URL: https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/158/159

46. Пархоменко В. В. Інноваційні інструменти ризик-менеджменту в міжнародній економіці: цифровізація, Big Data та штучний інтелект. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2025. № 3–4. DOI: 10.31767/nasoa.3-4-2025.14. URL: https://ir.nasoa.edu.ua/handle/123456789/2047

47. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом. Київ : Лібра, 2017. 472 с.

48. Петкова Л., Лещенко М., Сахно Т. Інвестиційні рішення міжнародних корпорацій в умовах глобальних викликів. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences. 2025. Т. 338. № 1. С. 215–220. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-32.

49. Пивовар П. В., Тарасович Л. В., Присяжна Т. Т. Діджиталізація інвестиційної діяльності територіальних громад: концептуальні основи, механізм управління та стратегічні орієнтації. Київський економічний науковий журнал. 2023. № 1. С. 60-68. DOI: 10.32782/2786-765X/2023-1-8.

50. Пилипенко О. І. Методика аналізу інвестиційної привабливості підприємства: макро- і мікроекономічний аспекти. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2009. № 4(50). С. 120–127.

51. Плахотнікова Л. О., Булах Т. М. Особливості забезпечення інвестиційної привабливості підприємства. *Статистика України*. 2021. № 1. С. 26–33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/su_2021_1_5

52. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2008. 536 с.

53. Пономаренко В. С., Піддубна Л. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : підручник. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2008. 328 с.

54. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації : наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text

55. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text

56. Про утворення Українського центру сприяння іноземному інвестуванню : постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.2005 р. № 666. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/666-2005-%D0%BF#Text

57. Прокопишин, О. ., Гнатишин, Л. ., & Малецька, О. . (2025). Особливості використання цифрових технологій в інноваційно-інвестиційній діяльності промислових підприємств у контексті забезпечення економічної безпеки. Проблеми і перспективи економіки та управління, (2 (42), 202–213. https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)-202-213

58. Пруненко Д. О., Грицьков Є. В., Алиреза А. Аналіз теоретико-методичних положень до оцінки інвестиційної привабливості підприємств. *Економічний аналіз*. 2018. Т. 28. № 1. С. 18–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2018_28(1)__4

59. Пуцентела, О. (2025). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ РИЗИКІВ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ. Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки), (2), 38–43. https://doi.org/10.20998/2519-4461.2025.2.38

60. Рябенко, В., & Томецький, В. (2025). ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: АНАЛІЗ ЗМІН У ЗОВНІШНЬОМУ ТА ВНУТРІШНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПІДПРИЄМСТВА. Київський економічний науковий журнал, (11), 242-249. https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-11-30

61. Ставицька А., Коваленко А. Можливості реалізації експортного потенціалу України на світовому ринку. Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету. 2023. № 1 (80). С. 108-113. DOI: 10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.01.108

62. Сушкова А. Інвестиційна привабливість України в умовах повномасштабного вторгнення. Європейський науковий журнал економічних та

фінансових інновацій. 2025. Т. 1. № 15. С. 128–137. DOI: http://doi.org/10.32750/2025-0111

63. Тульчинська С., Клименко М. Інвестиційна діяльність підприємств малого та середнього бізнесу. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2024. № 330(3). С. 383-388. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-61

64. Федоренко В. Г. Основи інвестиційно-інноваційної діяльності : навч. посіб. Київ : Алерта, 2018. 338 с.

65. Цимбалюк І. О. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку : навч. посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 244 с.

66. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : Знання, 2006. 439 с.

67. Як відповідати міжнародним вимогам сталого розвитку // Міжнародна торгово-промислова палата (2025). URL: https://iccwbo.org/uk/business-solutions/services-for-smallbusiness-and-entrepreneurship/grow-your-business-beyondborders-with-icc-one-click/how-to-meet-international-esgrequirements/

68. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. URL: http://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/35.pdf

69. Corporate Governance as an Area of Innovation: Challenges and Prospects in Environmental Policy / Shkilniak M., Monastyrskyi G., Kryvokulska N., Kotys N., Chykalo I. Journal of Environmental Law & Policy. 2024. № 04(03). P. 157-188. DOI: https://doi.org/10.33002/jelp040306.

70. Friede G., Busch T., Bassen A. ESG and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies. Journal of Sustainable Finance & Investment. 2015. Volume 5. Issue 4. P. 210-233. DOI: https://doi.org/10.1080/20430795.2015.1118917.

71. Kaplan R., Norton D. Linking the Balanced Scorecard to Strategy. URL: https://www.strimgroup.com/wp-content/uploads/pdf/KaplanNorton_Linking-the-BSC-to-Strategy.pdf?utm_source=chatgpt.com.

72. Krupka Y. D., Bachinskiy V. Estimation of investment attractiveness for enterprises in Ukraine. *The Małopolska School of Economics in Tarnów Research Papers Collection*. 2014. Vol. 25, iss. 2. P. 117–125.

73. OECD. OECD Investment Outlook 2024. Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, 2024. URL: https://www.oecd.org/investment/oecd-investment-outlook.htm.

74. UNCTAD. World Investment Report 2025: International Investment in the Digital Economy. Geneva : United Nations Conference on Trade and Development, 2025. URL: https://unctad.org/publication/world-investment-report-2025 .

75. World Bank. Ukraine Economic Update: Building Foundations for Recovery. Washington, DC : World Bank Group, 2025. URL: https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/publication/ukraine-economic-update